

A Gyulai Implom József Általános Iskola pedagógiai programja

2014

Gyulai Implom József Általános Iskola

Pedagógiai program

2014.

Tartalomjegyzék

I. FEJEZET	1
1. Bevezető.....	1
1.1. A székhelyintézmény bemutatása	3
1.2. A tagintézmény bemutatása	6
2. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	9
2.1. Pedagógiai alapelveink	9
2.2. Pedagógiai céljaink, feladataink	10
3. A kompetencia alapú oktatás	14
3.1. Kötelezően megvalósított tevékenységek:	15
3.2. Fenntartási kötelezettség.....	16
3.3. A kompetencia alapú oktatás bevezetéséből adódóan az intézményben folyó nevelő oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	18
4. A személyiségfejlesztés feladatainak megvalósulását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák.....	19
4.1. Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladatok	19
5. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok	20
6. A személyiség – és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységek rendszere, szervezeti formái	21
6.1. Tanítási órák	21
6.2. Tanórán kívüli tevékenységek	21
7. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	23
8. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	24
8.1. Évente ismétlődő feladatok:	25
8.2. Tennivalók belépő osztályok esetén	25
8.3. Fő feladatok az egyes évfolyamokon.....	25
9. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	26
9.1. A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	26
9.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTM) tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	27
9.3. Kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	29
9.4. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanuló	30
10. A tanulók részvételi jogai gyakorlásának rendje az intézményi döntési folyamatokban.....	34
10.1. A tanulók közössége: A Diákönkormányzat (DÖK)	34
10.2. A DÖK feladata	34
10.3. A DÖK szervezete:	35
10.4. A DÖK jogai.....	35
11. A tanulmányok alatti vizsgák, alkalmassági vizsga szabályai	36
11.1. Tanulmányok alatti vizsga	36
12. A felvétel helyi szabályai	37
13. Az átvétel (iskolaváltás) helyi szabályai.....	37

14. A szülő, a tanuló, az iskola és a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	38
15. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	40
II. FEJEZET	41
Helyi tanterv	41
1. Gyulai Implom József Általános Iskola székhelyintézmény	41
2. Gyulai Implom József Általános Iskola 5.Sz. Általános Iskola és Sportiskola Tagintézmény	41
III. FEJEZET	42
Egészségfejlesztési program	42
1. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS	42
1.1. Az egészségfejlesztéshez kapcsolódó fogalmak	42
1.2. Az egészségfejlesztés célja, feladatai, követelményei	42
1.3. Az egészségfejlesztési program tartalma	44
2. Baleset megelőzési program	45
2.1. Biztonság megőrzése, balesetvédelem	45
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	48
3.1. Az elsősegélynyújtás oktatása	48
3.2. A tanuló kötelessége, hogy	49
3.3. Teendők baleset esetén	50
4. Az egészségfejlesztési program megvalósulásának szinterei	50
5. Az egészségesebb életmód kialakítására irányuló módszerek	52
5.1. Hagyományos egészségfejlesztés, felvilágosítás	52
5.2. Rizikócsoporthoz megközelítés	52
5.3. Érzelmi intelligenciát, társas kompetenciát, alkalmazkodást fokozó beavatkozások	52
5.4. Kortárshatások az egészségfejlesztésben	52
5.5. Színtér programok	53
5.6. Közösségi alapú komplex egészségfejlesztő programok	53
5.7. Fórumok, képzések	53
6. Az egészségfejlesztés eszközei	53
7. Az egészségfejlesztésben részt vevők köre, és feladataik	54
8. A segítő kapcsolatok szinterei	56
9. A mindennapos iskolai testnevelés, testmozgás program	56
10. Iskoláink drogstratégiája	57
11. A programhoz kapcsolódó jeles napok:	58
12. Fogyasztóvédelmi nevelés	58
13. A környezeti nevelés programja	59
13.1. A környezeti nevelés tartalma	60
13.2. A környezeti nevelés közoktatási stratégiai céljai	60
13.3. A környezeti nevelés intézményi céljai	61
Záradék	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

I. FEJEZET

1. Bevezető

A Gyulai Implom József Általános Iskola 2014. szeptember 1-jén jött létre.

Székhelyintézmény: Gyulai Implom József Általános Iskola, 5700 Gyula Béke sgt. 49.

Tagintézmény: Gyulai Implom József Általános Iskola 5.Sz. Általános Iskola és Sportiskola Tagintézménye, 5700 Gyula, Nürnbergi u. 2.

A pedagógiai program az iskola pedagógiai stratégiai terve, amely hosszú illetve középtávra – az intézményben működő évfolyamok számához kapcsolódva legalább egy képzési ciklusra – határozza meg az iskolában folyó nevelés-oktatás rendszerét: céljait, feladatait és tevékenységeit. A pedagógiai program ebből következően az iskola szakmai önmeghatározásának dokumentuma, egyben szakmai autonómiájának biztosítója is.

A pedagógiai programban, mint stratégiai tervben foglaltak akkor valósíthatók meg, ha ahhoz kapcsolódva:

- évente meghatározásra kerülnek az aktuális célok és
- az ehhez kapcsolódó feladatok teljesülnek.

A pedagógiai program megvalósításának meghatározó feltétele az iskola éves, rövid távú pedagógiai célokat és feladatokat is tartalmazó munkatervének elkészítése és végrehajtása.

Intézményünk jelen Pedagógiai programjának készítése során beépítésre kerültek a jogelőd intézmények Pedagógiai programjainak nevelési-oktatási alapelvei, céljai, feladatai, eszközei. A dokumentum egységes részét képezi a Nevelési program, az Egészségfejlesztési program és a Helyi tanterv, melyben egységekként jelenik meg a székhelyintézmény és a tagintézmény Helyi tantervei, biztosítva az integráción belül az önálló arculatot, az egyediséget.

Intézményünk legfontosabb küldetése:

Olyan magas szintű alapképzést, változatos programokat nyújtani a tanulóknak, melyekből egész életükön át meríthetnek, melyek biztos alapot szolgáltatnak személyiségük kibontakoztatásához, tartalmas felnőtt életük megvalósításához. Feladataik sikeres megoldásához kompetenciákra, azaz ismeretekre, képességekre és attitűdökre tesznek szert. Ezek megszerzésének alapjai az egyénre alapozott fejlesztés, az integráció, az esélyegyenlőség biztosítása. Az alapképzés során a tanulói képességek sokoldalú kibontakoztatását biztosítja a székhelyintézmény és a tagintézmény egyéni arculatának megőrzése, erősítése. Így az iskolák egyéni profilja lehetőséget nyújt minden tanulói és szülői igény kielégítésére.

Jelen módosított Pedagógiai program tartalmazza az eredeti Pedagógiai program jogszabály szerint továbbra is kötelező elemeit, valamint a hatályos jogi szabályzók által előírt új tartalmi elemeket. Az eddig alkalmazott pedagógiai program Helyi tantervi része 2015. augusztus 31-én kifutó rendszerben hatályát veszti.

A pedagógiai program tartalmát meghatározó jogszabályok

- 2012. évi CXC. törvény a Nemzeti köznevelésről (Nkt.),
- 2012. évi CXXIV. törvény a Nemzeti köznevelési törvény módosításáról,
- 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet a Nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról,
- 26/2013. (II. 12.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet módosításáról,
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (EMMI),
- 110/2012.(VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (NAT),
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről,
- 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998.(VI.10.) MKM rendelet módosításáról,
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról,
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 16/2013. (II. 28.) EMMI rendelete a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről,
- az intézmény Alapító okirata

A Pedagógiai program kifutó részeit illetően az alábbi jogszabályok hatályos rendelkezései:

- az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról,
- 243/2003. (XII. 17.) kormányrendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,
- 28/2000. (IX. 21.) OM-rendelet a Kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,
- a 32/1997. (XI. 5.) MKM-rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelvéről,
- a 11/1994. (VI. 8.) MKM-rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről,
- 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet a pedagógiai szakszolgálatokról,
- 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és a tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról.

1.1. A székhelyintézmény bemutatása

Gyulai Implom József Általános Iskola

Az iskola épületét 1929-30 között emelték. 1930 őszén a polgári fiúiskola, az iparostanonc iskola mellett itt kezdte meg működését a városi múzeum is. A könyvtár 1934-ben, a zeneiskola 1935 őszén került az épületbe, majd óvoda és tanítóképző is helyet kapott a falak között. Az intézmény elődjének tekinthető polgári fiúiskola akkor a legmodernebbnek számító tornateremmel és tornaudvarral rendelkezett, ahol magas szintű atlétikai nevelés folyt. Ez a tradíció most is kötelezően hat rájuk. A múltban gyökerezik a nyári városerdei táboroztatás hagyománya is. Az első általános iskolai tanév 1948 szeptemberében indult a Béke sugárúti és az intézményhez tartozó Apor téri, Jókai utcai épületekben, valamint a megszüntetésükig ide tartozó külterületi iskolákban.

Iskolánk egyik arculati elemét a német nemzetiségi nyelvoktatás adja, mely a 1959/60-as tanévben kezdődött. Ennek bevezetését a jelentős számú német ajkú lakosság indokolta, valamint a nemzetiségi hagyományok fenntartásának, ápolásának igénye. 1-8. évfolyamon heti 5 órában nemzetiségi nyelvet, heti egy órában nemzetiségi népismeretet tanítunk. A nyelv tanítása csoportbontásban történik, csoporton belüli differenciálással, - teret engedve a hátrányok kompenzálásának, a tehetség kibontakoztatásának. A nemzetiségi iskoláztatásnak köszönhetően javultak a nyelv fennmaradásának esélyei, s generációról generációra tovább öröklődhetnek a nyelvi és kulturális hagyományok. Ennek érdekében élénk kapcsolatot tartunk fenn a németvárosi nemzetiségi óvodával, valamint a felnőttek körében alakult hagyományörző körrel.

Iskolánk folyamatos kapcsolatban áll a helyi német nemzetiségi önkormányzattal, amely által szervezett rendezvényeken a nemzetiségi osztályok tanulói rendszeresen műsorral készülnek. (Szüreti hagyományok: szüreti bál, szilvalekvárfőzés, Márton-nap: megemlékezés, lampionos felvonulás, Advent, mézeskalácssütés, - díszítés, farsang: disznóvágás, József-nap, Húsvét: tojásfa állítás, Pünkösdfa-állítás). Ezen programok kiváló lehetőséget teremtenek arra, hogy a diákokban erősödjön az identitástudat, megismerjék a német ősök szokásait, tudatosodjon bennük sajátos értékrendjük, életviteli szokásaik: takarékoság, szorgalom, precizitás, környezetigény, munkafegyelem, tisztaság. Az iskolai nevelő-oktató munka szinte minden területén számos német nyelvi program szerepel.

Azért, hogy diákjainknak nagyobb rálátásuk legyen a német nemzetiségi kultúrára – hiszen a sokszínűség egyfajta gazdagságot jelent-, fokozottan alkalmazzuk a projektoktatást, 15 évig volt cserekapcsolatunk Ditzingennel. Sikeres pályázatainak köszönhetően a legmodernebb eszközök, technikai berendezések – nyelvi labor is– szolgálják a hatékony nyelvoktatást.

Oktató-nevelő tevékenységünk kiemelt területei a nemzetiségi oktatáson kívül az idegen nyelv oktatása, kiemelkedő eredményeket produkáló tehetséggondozás, biztos alapokon nyugvó – esélyegyenlőséget biztosító- nevelés, személyiségformálás.

Egyediségeink, tradícióink:

- Implom-túra
- Márton-nap
- Halloween
- Mikulás-ünnepség
- Karácsonyi ünnep

- Színházlátogatások
- Farsangi bál
- Betegek Világnapja – ünnepség és tárlat a Pándy Kálmán Megyei Kórházban
- Jótékonyági est
- Farsangi bál
- Témahét – az éves munkaterv szerint
- Iskolarádió
- Rádiós Kamara az erkölcs és világnapok jegyében
- DÖK-nap
- Családi nap
- Értékelő nap

Intézményünk rendezi minden tanévben a „Betlehem- Betlehem” karácsonyi daléneklő városi versenyt, a területi szorobán verseny t, a kistérségi (járási) alsó tagozatos vers-és prózamondó versenyt.

Iskolánk vonzereje:

- az oktatás magas színvonala
- magas szintű nyelvoktatás – kimagasló humán és tárgyi erőforrásokkal
- változatos, gyermekbarát tanórán kívüli tevékenységek „implomosnak lenni jó”
- korszerű metodikák alkalmazása, változatos tanítási órák
- modern technikai, számítástechnikai berendezések
- kimagasló tárgyi feltételek
- esztétikus, tágas, tiszta környezet
- akadálymentesített, jól megközelíthető épület
- szakmailag felkészült, jól képzett pedagógusok

A német nemzetiségi nyelv tradícióján túl iskolánk mindvégig nyitott volt az innovációkra, s fogékony a tanügyi változásokra, többek közt a NYIK-programra (1985-86-os tanévtől), s a dr. Zsolnai József nevével fémjelzett ÉKP- programra (1988-tól). A 2000/2001-es tanévtől pedig a Nat és Kerettantervek nyújtotta szabadság okán, élt az önálló image kialakításának lehetőségével. Válaszolva a kor kihívásaira 2005 őszén sikeresen pályáztunk a HEFOP/3.1.4. KOMP-ra szállás című projektjére. A 2006. 03. 31. – 2008. 03. 31. futamidejű programban az iskola nevelői továbbképzések, bemutatóórák, szakmai tanácskozások alkalmával ismerkedhettek meg a kompetencia-alapú oktatás alapelveivel, módszereivel, eszközeivel, mérési és értékelési produktumaival.

2007- től iskolánk a GYAKI tagintézményeként folytatta eredményes munkáját. A 2011/12 es tanévben a az impozáns épület impozáns méretű átalakuláson ment keresztül a DAOP -2007-4 2.1/F pályázatnak köszönhetően. Az 500 millió Ft-os beruházás révén iskolánk ma már minden szempontból megfelel a 21.század szellemének, tanügyi elvárásainak. A 700 tanuló befogadására alkalmas korszerűen szép épület a szó legnemesebb értelmében valósítja meg az „alma mater” fogalmát, szolgálva nemcsak az itt tanuló diákság, hanem az egész város tanügyi kultúráját. is.

A bővítés következtében iskolánk 24 tanteremmel, 4 szaktanteremmel (természettudományi, számítástechnika, művészeti és technikai), 4 nyelvi szaktanteremmel, 5 csoportszobával, 1 nyelvi laborral és egy kb. 100 fő befogadására alkalmas – melegtő konyhás – új ebédlővel rendelkezik. Számítalan új lehetőséget nyújt mind az oktatás, mind pedig a nevelés terén az iskolai közösséget egyszerre befogadni tudó aula, valamint a minden igényt kielégítő korszerű konferenciaterem. Iskolánk nagy hagyománnyal rendelkező könyvtára szintén tágas, szép helyiségbe költözött. A

nyugodt, esztétikus és mindinkább otthonossá váló iskola kiváló lehetőséget nyújt a tanulók sokoldalú neveléséhez, személyiségének fejlesztéséhez.

Innovációk, pályázatok:

TÁMOP 3.4.3 „Géniusz-palánta program”

TÁMOP 3.1.5 „Pedagógusok az oktató-nevelő munka megújításáért”

TÁMOP 6.1.2 „Összefogással az egészségért”

TIOP 1.1.1 „Az oktatási informatikai infrastruktúra fejlesztése Gyulán”

TÁMOP-3.4.1 „A migráns háttérű tanulók nevelésének és oktatásának segítése”

TÁMOP 3.1.4 /08/ 2 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben”

COMENIUS Iskolai együttműködések pályázati rendszer.

BGA-11-HA-01 Határtalanul pályázati rendszer

TIOP 1.1.1 /09/1 Tanulói laptop program

TÁMOP 3.1.4. „Innovatív iskolák fejlesztése”

1.2. A tagintézmény bemutatása

Gyulai Implom József Általános Iskola 5. Sz. Általános Iskola és Sportiskola Tagintézménye

Az 5. Sz. Általános Iskola és Sportiskola Tagintézmény országos hírű, sportorientációs iskola, valódi színfolt a lakótelep életében. Jellegetes színe után a köztudat leginkább „Lila” iskolaként ismeri.

Az 1970-es évek elején városunkban az akkor még növekvő gyermeklétszám szükségessé tette egy új oktatási intézmény létrehozását. A rohamosan épülő Törökzugi lakótelep indokoltta, hogy felépüljön az új iskola. 1979 szeptemberében 9 tanulócsoporthoz 267 tanulóval megkezdődhetett - az első ütemben elkészült épületben - az alsó tagozatosok oktatása, nevelése. 6-án került sor. Az 1985-86-os tanévben, 29 osztályban 876 tanuló jelentette a csúcst. Az intézmény nagy játszó- és sportudvarával az épületet körülvevő zöldövezettel jól ellensúlyozza a tömbházak egyhangúságát. A tantestületnek az épület berendezésén, belakásán túl igen izgalmas feladata volt az iskola arculatának megteremtése, hagyományainak kiépítése.

Iskolánk arculatát Szent-Györgyi Albert szavaival tudnánk meghatározni:

„A sport a test útján nyitja meg a lelket.”

Kezdetektől fogva nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód kialakítására, amely testnevelés tagozatos osztályok beindításával kezdődött. Három évtized alatt a térségben egyedülálló módon átgondolt, összehangolt cél- és feladatrendszerben jelenik meg az emelt szintű testnevelés oktatása a környezetvédelemmel párhuzamosan. Mindez szervesen beépül a hagyományos tantárgyi rendszerbe, sajátos módon segítve azok eredményesebb tanulását. Ezt bizonyítják országos kompetencia-méréseink, tantárgyi versenyeken megyei és országos szinten jegyzett kimagasló eredményeink, továbbtanulási mutatóink. Intézményünk 2007 óta közoktatási típusú sportiskola, így fogadhatja a város és a járás sportolni kívánó kisgyermekét.

Oktató-nevelő munkánk a tudás közvetítésén túl az erkölcsi értékrend átadására, az egymás megbecsülésére, elfogadására és a szeretetre épül, hogy tanítványaink egészséges, edzett, kitartó, szilárd, humánus jellemű felnőttek váljanak, helyt tudjanak állni a rohanó, folyton változó világunkban, nehézségek, konfliktusok közepette is.

Meglévő szaktantermeink: fizikai, kémiai előadó, számítástechnika, biológiai, technika, ének-honismeret jól szolgálják az oktató-nevelő munkát. A tornatermi tevékenységet speciális szőnyeggel borított, erősítő gépekkel ellátott kondicionáló terem segíti.

A felújított melegítőkonyhával rendelkező tágas ebédlő, az igényesen kialakított iskolabüfé, a gyermekfogászati rendelő mind tanulóink korszerű ellátását biztosítja. Az olvasni, kutakodni vágyó diákjaink számára 12 ezer kötetes könyvtár áll rendelkezésre. Jól felszerelt fejlesztő szobáink kis csoportos és egyéni foglalkozások megtartására kiválóan alkalmasak.

Az elmúlt években előtérbe került a team-munka folyamatos önképzéssel. Így humán erőforrásaink mozgósításával segítjük a külső és belső körülmények javítását, a lehetőségek kihasználását.

Sikeres pályázatok nyomán fejlődtek tárgyi feltételeink. Mára már tanulói laptopok, projektorok, interaktív táblák segítik a korszerű oktatást. Az új feladatok igazi csapattá A második ütemet 1980 augusztusában adták át, ekkor kezdődhetett el a sportudvar kialakítása is. 1980 szeptemberében 19 tanulócsoporthoz 561 tanulóval kezdődött el a tanév, az ünnepélyes átadásra október kövöcsölte az időközben személyi összetételében átalakult tantestületet. A modernizálás azonban nem terelheti el figyelmünket eredeti céljainktól, hogy a szülő megfelelő társra találjon a pedagógusban, a gyermek családis otthonra az iskolában, és jó gazdára az iskolavezetésben.

A „Lila” iskola legyen olyan intézmény, amely a tudatosan kialakított hagyományokból építkezik, és a jövőre figyel. Terveink között szerepel az Ökoiskola cím elnyerése, mely arculatunkat teljesebbé teszi.

Tagintézményünk pedagógusai aktívan részt vesznek mind a tagintézményi, mind az intézményi munkaközösségek munkájában. A Diákönkormányzat a DÖK-segítő pedagógus közreműködésével aktív és tartalmas diákéletet igyekszik teremteni.

Nevelési-oktatási programunk kiemelt területei:

A nemzeti identitás erősítése, kulturális örökségünk megismerése, hagyományaink ápolása.

Minden tanulót - esélyegyenlőséget biztosítva - egyéni képességei szerint fejlesztünk. Nagy hangsúlyt fektetünk a tehetségek gondozására. Mindezeket segíti az 1996 óta működő „A Lila Iskola Tanulóért Alapítványunk”. A kompetencia alapú oktatás keretén belül előtérbe kerültek az újszerű oktatási-nevelési módszerek, tanulásszervezési eljárások alkalmazása. Célunk az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása. Alsó tagozaton egész napos iskolarendszerben tantárgycsoportos oktatással biztosítjuk a továbbhaladáshoz nélkülözhetetlen alapismeretek elsajátítását.

Testnevelés

2005-ben pályázati kiválasztással az utánpótlás nevelés módszertani központja lett az iskola. Ma a sportiskolai képzést szakmailag felügyeli és anyagilag támogatja a Magyar Olimpiai Bizottság. A sportiskolás diákoknak nem csak több testnevelés órájuk van, mint társaiknak, hanem minőségileg is más képzést kapnak, s legkésőbb felső tagozatra sportágit is választanak. Kézilabdában, atlétikában, labdarúgásban, kosárlabdában és úszásban sportegyesületekkel együttműködve veszünk részt az utánpótlás nevelésében. A mindennapos testnevelés oktatását színesebbé és vonzóbbá teszi, hogy lehetőség van tollaslabdázásra, sakkozásra, akár karate és néptánc művelésére is.

Küzdelem és játék

Az elnevezés utal sajátos funkciójára. A sportiskolai tanulási- személyiségfejlesztési folyamatokban a tantárgy hozzájárul a konfliktustűrés-kezelés, az erőpróbákra való helytállás, a sportszerű kommunikáció és magatartás fejlesztéséhez.

Informatika

Diákjaink már az első osztályban elkezdik az informatika alapjainak elsajátítását abban a szellemben, hogy azt majd a XXI. század követelményeinek megfelelően tudatosan használják.

Matematika

Alsó tagozatban a matematika oktatását szorobán alkalmazásával gazdagítjuk, míg felső tagozaton a nagy létszámú osztályokban csoportbontásban valósítjuk meg. Nyolcadik évfolyamon felvételi előkészítón vehetnek részt a továbbtanuló diákjaink.

Idegen nyelv

Természetes igényt kielégítve már az első osztályban két nyelvből – angol és német – választhatnak a gyerekek. Ötödik osztálytól lehetőség van egy második idegen nyelv tanulására is.

DÖK

A diákönkormányzat teret biztosít a demokrácia szabályainak gyakoroltatására. Szervezi az iskolai rendezvények egy részét, melyek színesítik a diákéletet.

Házigazdái vagyunk:

- Lékó Ilona járási környezetvédelmi versenynek
- Bolyai Matematika csapatverseny és a Bolyai Anyanyelvi Csapatverseny regionális versenyének és díjkiosztójának

- „Lila Vegy ÉSZ” bajnokság országos versenynek
- Városi és megyei szintű sportversenyeknek
- Járási vers- és prózamondó versenynek.

Hagyományos rendezvényeink évnyitótól évzáróig (a családi ház és a partnerintézményeink felé is nyitottak, elérhetőek):

- Nemzeti ünnepeink,
- Idegen nyelvi játékos vetélkedők,
- Művészeti bemutató, családi nap,
- Játsszóházak, nyári tábor,
- Beiskolázási programok (pl.: óvodások játékos vetélkedője)
- Dök-nap,
- Jótékonyági vacsora,
- Adventtől karácsonyig projekt,
- Farsang,
- Témahét környezetvédelemmel kapcsolatban,
- Közös társadalmi munkák,
- Országjárások,
- Játékváros

Szabadidő hasznos eltöltése:

- Színház- és múzeumlátogatás Budapesten és Békéscsabán,
- Könyvtári foglalkozások,
- Fakultatív hitoktatás
- Szakkörök: énekkar, informatika, kémia, matematika, színjátszó, sakk, közlekedési, idegen nyelvi,
- Sportfoglalkozások

Innovációk, pályázatok:

- TÁMOP 3.4.3 „Génius-palánta program”
- TÁMOP 6.1.2 „Összefogással az egészségért”
- TIOP 1.1.1 „Az oktatási informatikai infrastruktúra fejlesztése Gyulán”
- TÁMOP-3.4.1 „A migráns háttérű tanulók nevelésének és oktatásának segítése”
- TÁMOP 3.1.4 /08/ 2 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben”
- COMENIUS Iskolai együttműködések pályázati rendszer.
- BGA-11-HA-01 Határtalanul pályázati rendszer
- TIOP 1.1.1 /09/1 Tanulói laptop program

2. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1. Pedagógiai alapelveink

2.1.1. Az iskola nevelőtestületének pedagógiai hitvallása, embereszménye

Az intézmény vezetése, nevelői és alkalmazotti közössége azt vallja, hogy a legmodernebb pedagógia sem értelmezhető önmagában, a jelen kapcsolatban áll a múlt értékeivel, arra épül, attól elválaszthatatlan. Ezért hitvallásunkban továbbra is az antik eszményt képviseljük, a „szép – jó” (Platón) harmóniáját, az emberi értékek összhangját. Ugyanakkor előre is tekintünk, jövőképünkben olyan általunk oktatott, nevelt emberek szerepelnek, akik válaszokat tudnak adni az adott kor kihívásaira. Megfelelő kompetenciákkal rendelkeznek ahhoz, hogy a való életben is megállják a helyüket, alkalmazkodva a változásokhoz, aktívan alakítva is azokat.

A csak értelmi erőket fejlesztő iskola csonka, ezért tantestületünk a **szellem**, a **test** és a **lélek** egységét fogadja el nemzedékformáló értéként. Az oktatás–nevelés során biztosítanunk kell a tanulók testi és erkölcsi fejlődését, kellő egyensúlyban tartva a személyiség fent nevezett három aspektusát. Másik rendezőelvünk pedig a gyermekközpontúság, a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek a figyelembe vétele.

Az iskola a szellemi, lelki kibontakozásnak az otthona, amely teret ad értelmi és erkölcsi gyarapodásnak, és tudatosan tevékenykedik az egészséges testi fejlődés érdekében is. Az iskolát nem tekintjük csupán oktató bázisnak, amely információkat közöl a világról, hanem arra is felkészíti a tanulókat, hogy hogyan éljenek benne. Ennek biztosítéka a gyakorlatközpontúság, a hétköznapi életből vett példák felhasználása, a tevékenykedtetés, a tapasztalatszerzés, az élményt nyújtó, játékos módszerek, eszközök előtérbe helyezése. A szellemi erők fejlesztése mellett tehát tudatos jellemnevelésre, igényes testkultúra kialakítására törekszünk.

Hitvallásunkban alaptételként fogadjuk el, hogy pedagógiai munkánk gyűjtőlencsége a **kommunikáció**. A beszéd nem csupán nyelvhasználat, valójában magatartás, gondolkodásmód. Minden megnyilatkozásunk voltaképpen értelmi és erkölcsi döntés, választás helyes és helytelen megfogalmazás között. A nyelviség, a kommunikáció tanítását ezért tartjuk kiemelkedően fontos, társadalmi horderejű feladatnak.

Összegezve tehát, pedagógiai programunk három alappillére:

▪ a szellem▪ a test▪ és a lélek,	}	melyek alapján az alábbi <u>embereszményt</u> fogalmazzuk meg

Olyan tanulóért munkálkodunk, aki szellemi kondícióit tekintve

- továbbbepíthető alpműveltséggel rendelkezik,
- probléma-érzékeny, ismeri önmagát,
- kreatív és rugalmas gondolkodású,
- érdeklődése nyitott,
- tudását folyamatosan gyarapítja, felismerve az élethossziglani tanulás szükségességét,
- ismeri a tanulás hatékony módszereit,
- kész eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
- tiszteli a szorgalmas tanulást,

- becsüli a tudást,
- jó eredmények elérésére törekszik, céltudatos, kitartó és elkötelezett,

Tettei során nem sérti meg az együttélés morális normáit, mert megfelelő szociális kompetenciákkal rendelkezik;

- tiszteletben tartja a másik ember autonómiáját, toleráns,
- érzelmi kötődéseit ápolja,
- képes szeretetet adni és kapni, empátikus,
- ismeri az emberi és természeti környezet szükséges humánus magatartásformákat, együttműködő,
- tiszteli az életet,
- védelmezi a természet értékeit,
- szereti hazáját, tiszteli nemzeti kultúránkat, történelmünket.

Egészséges életvitelű, szeret sportolni,

- testileg edzett,
- ismeri a fair play szabályait,
- elutasítja a káros szenvedélyeket,
- önmagáról reális énképet alkot,
- megjelenését ápoltság, igényesség jellemzi,
- személyes környezete gondozott, tiszta.

Gondolatait kulturáltan, választékosan közli, árnyalt szóbeli és írásbeli kommunikációra egyaránt képes,

- tiszteli és ápolja anyanyelvét,
- szabatosan fogalmaz,
- szókinccse gazdag.

Önmagunkra – a pedagógus hitvallásra nézve – az embereszmény a következőket jelenti. A tanár nem kizárólag oktatószervező, nem csupán médium tudomány és tantárgy között, hanem olyan ember

- aki szakmai tudását, műveltségét tekintve hiteles,
- szeretetteljes egyéniség: segítő és támogató,
- képes felelős irányításra: innovatív és reflektív,
- határozott követelményeket támaszt, és viselkedésével, megnyilatkozásával példázza is azokat.

2.2. Pedagógiai céljaink, feladataink

Az előző fejezetben nevesített embereszmény fogalmához intézményünk az alábbi célokat, feladatokat, tevékenységeket rendeli.

A nevelő-oktató munka ismeret- és értékátadó tevékenység, amely csak akkor lehet eredményes, ha módszereiben, eszközeiben, eljárásaiban tekintettel van a tanulók életkori sajátosságaira, a tanulócsoporthoz heterogén összetételére, és kellő teret biztosít a tanulói aktivitásnak az ismeretszerzés folyamatában. A tanítási folyamatban a diákok aktív részvételére helyeződik a hangsúly, ami a kompetencia alapú oktatás módszereinek alkalmazását jelenti.

I. EGÉSZSÉGES SZELLEM terén:

A) Értelmi nevelés:

Cél: a tanuló értelmi képességeinek és egész személyiségének folyamatos fejlesztése, az önálló ismeretszerzés, önművelés képességének és igényének kialakítása, módszereinek megismerése, a hatékony tanulás technikáinak elsajátítása.

Az iskolai műveltség fontos tartalmi elemei a kulcskompetenciák, amelyeknek birtoklása alkalmassá teszi gyermekeinket a változásokkal átszőtt világhoz való alkalmazkodásra és az azt formáló aktív szerepvállalásra egyaránt. A **kulcskompetenciák** azok a kompetenciák, amelyekre mindenkinek szüksége van a személyes boldoguláshoz és az aktív állampolgári létehez.

Ezek a következők:

- az anyanyelvi kommunikáció, amely segíti a helyes és kreatív nyelvhasználatot,
- az idegen nyelvi kommunikáció, amely segíti más kultúrák megismerését és megértését,
- a matematikai, amely a matematikai gondolkodás fejlesztésével segíti elő a mindennapok problémáinak megoldását,
- a természettudományos, amelynek segítségével a tanulók képesek lesznek az ember és a természet kapcsolatát megérteni,
- a digitális, amellyel az információs társadalom technológiáit magabiztosan és kritikusan tudják használni,
- a tanulási, amellyel önállóan, hatékonyan, kitartóan tudnak tanulni, megszervezve annak kereteit is,
- a szociális-állampolgári, amely lehetővé teszi a közügyekben való aktív és építő részvételt,
- a kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia, amely képessé teszi gyermekeinket a kínáló lehetőségek megragadására,
- az esztétikai-művészeti, amely segíti az esztétikai megismerés és kifejezés fontosságának felismerését.
- Az országos kompetenciamérések eredményei- a pedagógiai hozzáadott érték figyelembe vételével- országos átlagnak megfelelő legyen.

Sikerkritérium: továbbtanulási mutatók, országos kompetenciamérés országos átlagot elérő, vagy azt meghaladó eredményei.

Eszközök, eljárásrendek: Annak érdekében, hogy a fent említett céljainkat megvalósíthassuk a helyi tantervünkben

B) Kommunikációs nevelés

a. anyanyelvi nevelés

Cél: A kulturált és tudatos nyelvi magatartás kialakítása különböző kommunikációs közegben. Tudjanak dönteni helyes és helytelen megnyilatkozásaik között, ismerve a nyelv másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét. Pozitív attitűdjük magába foglalja a kritikus és építő párbeszédre való törekvést, az esztétikai minőség tiszteletét és mások megismerésének igényét.

Sikerkritérium: Tudnak hatékonyan kommunikálni, fejlett vitakultúrával rendelkeznek.

Feladatok: Nyomatékos hangsúlyt helyezünk a művelt, választékos nyelvhasználat kialakítására, a kommunikáció elfogadott normáinak betartására. Arra ösztönözzük tanítványainkat – nyelvészeti ismeretanyaggal, a mindennapi életből vett szituációkkal, példaadással – hogy gondolataikat kulturáltan, igényesen közöljék.

b. idegen nyelvi nevelés

Cél: Az idegen nyelven történő kommunikációs képesség kifejlesztése; a több nyelven, írásban és szóban kommunikálni képes ember képzése.

Fontosnak tartjuk a társadalom ez irányú elvárásainak kielégítését, ezért a nyelvoktatás fokozott figyelmet kap mind az óraszámot, mind pedig csoportbontást illetően. Az idegen nyelvek oktatása kommunikációközpontú, játékos, kreatív, így a gyerekeknek alkalmuk van számos helyzetben – tanítási órák, versenyek, rendezvények, ünnepségek, fakultációk – gyakorolni. Fontos a társadalmi hagyományok és kulturális vonatkozások ismerete, a sokféleség tisztelete, a más iránti érdeklődés, nyitottság. A tanulók számára térítésmentesen nyelvvizsgára előkészítő foglalkozásokat biztosítunk.

Sikerkritériumok: A tanult nyelvet idegen nyelvi közegben is tudják hasznosítani.

Mérhetőség: Nyelvi versenyeken elért eredmények, megszerzett nyelvvizsgák száma.

Eszközök, eljárások: folyamatos módszertani megújulás, külföldi kapcsolatok kialakítása, meglévő kapcsolatok ápolása, közös programokon való részvétel.

II. EGÉSZSÉGES LÉLEK terén:**A) Erkölcsi nevelés:**

Cél: Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, mások szokásainak tiszteletben tartása, készség az emberi konfliktushelyzetek kezelésére

Az erkölcsről alkotott pedagógiai hitvallásunk mottója lehetne Szókratész híres mondása: „Akik ismerik a jót, jóvá is válnak.” – nevelő munkánk során ezt igyekszünk érvényesíteni, az iskola teljes tevékenységi körét az erkölcsi érzékenység fejlesztésének szolgálatába állítani. A tanórák anyaga, az iskolai programok, közösségi összejövetelek mind lehetőségek arra, hogy tanulóinkban fogékonyságot alakítsunk ki az erkölcsi konfliktusok helyes megítélésére, pozitív morális döntésekre, részvételre, jó és rossz elkülönítésére. Tudatosítjuk tanulóinkban, hogy minden tett morális választás, s a választást mérlegelés előzi meg. A mérlegelés az a nehézségi erő, amely az ember felelősségérzetének alapja, a belső fegyelmezettség, a morális biztonság záloga.

Sikerkritérium: Az iskolai és az iskolán kívüli életben való eredményes és sikeres részvétel.

A. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése:

Cél: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

Sikerkritérium: Esztétikai érzékenység kialakulása.

III. EGÉSZSÉGES TEST ÉS ÉLETMÓD terén**A) Testi nevelés**

Cél: A testmozgás iránti igény kialakítása.

Hangsúlyosan érvényesítjük a gyermekek testi szükségleteit, tanórákon, tömegsport foglalkozásokon, edzéseken, fakultációk keretében biztosítjuk a mozgáskészség differenciált fejlesztését. Hitvallásunk alapján célunk testileg edzett, egészséges, megfelelő teherbírású tanulóifjúság nevelése, akik felismerik, hogy a harmonikus élet érték. Ennek tudatában hozzák meg

döntéseiket, oldják meg konfliktusaikat, mutatnak elfogadó és segítő magatartást, figyelnek a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére és kezelésére.

Sikerkritérium: A testi épség iránt való felelősség kiépülése. Aktív részvétel a tanórán kívüli sportrendezvényeken, megmozdulásokon.

B) A tanulók munkára nevelése

Cél: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. Átfogó kép kialakítása a munka világáról.

A tanulók önellátásra és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása. Tevékenységek biztosítása képességeik kipróbálására, érdeklődésük elmélyítésére. A rugalmasságot, együttműködési készséget, a bizonytalanság kezelésének képességét állandóan fejlesztve mindezek segítik a sikeres pályaaorientációt is.

Sikerkritérium: Kitartó, rendszeres munkavégzés iránti igény megtapasztalása. Alkalmazásképes tudás megszerzése, alkotás öröme.

C) Családi életre nevelés

Cél: Az önismeret igényének kifejlesztése, felelősségvállalás saját sorsának alakulásáért; a család, szülők, hozzátartozók tisztelete.

Vállaljuk egészségügyi előadások megszervezését, önismereti órákon ezzel kapcsolatos nevelési témák feldolgozását. Törekszünk arra, hogy a tanulók reális énképpel, önismerettel rendelkezzenek. A családi életre nevelés egyik legnehezebb és legkritikusabb csomópontja a serdülő- és ifjúkor. Ezért különösen fontos, hogy segítsük őket a belülről fakadó igények és a külső elvárások integrálásában, mely feltételezi a felnőtté válás és felnőtt szerep elsajátítását.

A felnőtt szerepek, amit a fiatalnak el kell sajátítania:

- A szülőktől való leválás igénye.
- Párválasztás.
- Pályaválasztás.
- A társadalom elvárásainak való megfelelés.
- Önálló életvitel kialakításának igénye.
- A felelősség növekedése.
- Emberi értékek felvállalása, állásfoglalás.
- fennálló nehézségek megoldása és jó döntéshozás.
- Önmagával való szembenézés, önelfogadás, önmegvalósítás.

Olyan mentálhigiénés ismereteket kell elsajátíttatnunk, hogy a jelen és a későbbi megpróbáltatásai, stresszhelyzetek, az életben előforduló akadályok vételének technikájára felkészüljenek. Külső mintákat átélve saját magát fejleszti. Ezért rendkívül fontos a felnőtt szerep és a családi életre nevelés területén a felnőttek példaadása, viselkedés kultúrája, attitűdje és életfelfogása.

Sikerkritérium: a mindennapi életben való sikeres részvétel

Eszközök, eljárások: beszélgető kör, szerepjátékok, drámapedagógiai módszerek stb.

D) Egészséges életmódra nevelés

Cél: testileg, lelkileg és szociálisan egészséges tanulók nevelése. Feladatunk olyan ismeretek nyújtása – tanórán és tanítási órán kívül – és olyan technikák megtanítása, melyek segítségével képesek lesznek tanulóink a betegségek és balesetek elkerülésére. Pozitív beállítottságukkal, viselkedésükkel, magatartásukkal és szokásaikkal egészséges életvitelt alakítanak ki felnőtt korukra. Tudatosan hozzák meg döntéseiket, felelősen élik meg emberi kapcsolataikat, értékékként

tisztelik a testileg és lelkileg harmonikus életet. Az egészségnevelés, egészségfejlesztés az iskola minden pedagógusának rendszeres és átfogó feladata.

Sikerkritérium: Az ismeretek belső motiváltságának kialakulása, egészségtudatos magatartás követése az iskolai és az iskolán kívüli életben.

Mérhetőség: A pozitív viselkedési normák erősödése, a negatív hatások kiküszöbölése.

Feladat: A prevenciók kiszélesítése (tanulók, szülők körében).

Eszközök, eljárások: Kiemelt figyelmet fordítunk a tantárgyi lehetőségeken túl az egészséges életmóddal kapcsolatos programokra, pályázatokra. Bekapcsolódunk a DADA, Szuperbringa, Minta-menza programba, stb..

IV. KÖRNYEZETI NEVELÉS terén

A) Környezeti nevelés

Cél: A tanuló részt vegyen közösségi környezeti célú cselekvésekben, életvitelét felelősség, környezetkímélő – takarékos tudatos magatartás jellemezze. Érezzen belső késztetést és meggyőződést, hogy szükséges az ő személyes hozzájárulása a környezet jobbítása, az értékek megőrzése, megtartása, a károk megelőzése céljából.

A környezeti nevelés átfogja a személyiség fejlesztésének egészét. Fontos annak tudatosítása, hogy a környezet megóvása a társadalmak fenntartható fejlődésének a feltétele. Ehhez olyan kreatív és tájékozott, tevékeny és felelős állampolgárok nevelése szükséges, akik tisztában vannak azzal, hogy ennek eszköze az egész életen át tartó tanulás is. Alakítja az érzelmi viszonyulásokat; értékrendet, megismerési, cselekvési és döntési képességeket fejleszt. Az embert együttműködésre és életvitelének tudatos formálására teszi képessé, - beleértve az önkorlátozást is. Felismerteti az élet különleges jelentőségét, a személyes felelősséget a természet és a környezet fenntarthatósága szempontjából. A környezeti nevelés nem önmagában szól a környezetről, hanem az ember és környezet harmonikus kapcsolatát szorgalmazza.

Sikerkritérium: A környezetből és a természetből megismerhető értékek tudatosítása. Felelősségteljes környezetvédelem nevelés.

Sikerkritériumaink megvalósulását folyamatosan mérjük pedagógiai értékelésben használatos eszközökkel (előadások, tesztek, felmérések), statisztikai adatok elemzésével, empirikus tapasztalatok rögzítésével.

3. A kompetencia alapú oktatás

Székhelyintézményünk és tagintézményünk is nyertes pályázóként vett részt a TÁMOP 3.1.4 /08/ 2. „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázati projekt megvalósításában. Városunk pályázatának címe: „A kompetencia alapú oktatás bevezetése Gyula város nevelési-oktatási rendszerében” (kódszáma: 2008-0061). A pályázatnak köszönhetően meghonosítottuk a kompetencia alapú oktatás gyakorlatát.

A pályázat alapvető célja volt a sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése és kompetencia alapú oktatás elterjesztése a magyar közoktatási rendszerben, ami hozzájárul a foglalkoztatási helyzet javításához. Ennek érdekében a pályázat a kompetencia alapú oktatás módszertanának és eszközeinek széleskörű elterjesztését célozta, a pedagógusok módszertani kultúrájának korszerűsítését, a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztését és

megerősítését, a rendszerben meglévő szelektív hatások mérséklésével, valamint az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítésével. A pályázat további célja volt, hogy a regionális operatív programok keretében megvalósuló infrastrukturális fejlesztéseket összekapcsolja a szükséges szakmai (tartalmi, módszertani) fejlesztésekkel, annak érdekében, hogy azok egymás hatásait erősítve, komplex módon járuljanak hozzá az oktatás minőségének javulásához.

A fenti célok megvalósulását az alábbi részcélok támogatták:

- a kompetencia alapú oktatás elterjesztése a közoktatási intézmények minél szélesebb körében (ehhez szükséges újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése – pl. projektalapú oktatás, kompetenciaalapú tananyagok, taneszközök, egységes oktatási programok alkalmazásának meghonosítása);
- a pályázó intézményekben szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása (oktatási integráció, befogadó pedagógiai kultúra támogatása, egyéni fejlesztési tervek, lemorzsolódás csökkentése, differenciálás);
- a digitális írástudás elterjesztése, mindennapi gyakorlattá válásának támogatása (a TIOP pályázatok keretében szerzett eszközök pedagógiai, szakmai használatára való felkészítés, IKT-eszközökkel támogatott tanórák módszertani támogatása).

Ez a fejezet azokat a tevékenységeket és eljárásokat tartalmazza, amelyeket a TÁMOP 3.1.4. pályázat támogatott, és amelyekre 5 évig fenntartási kötelezettségünk van.

3.1. Kötelezően megvalósított tevékenységek:

3.1.1. A kompetencia alapú oktatás implementációja

- A Nat szerinti kulcskompetencia-területek fejlesztését, **újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazását támogató oktatási programok** és taneszközök bevezetése, adaptációja. A tevékenységet úgy kellett megtervezni, hogy az tartalmazza a következő kötelező elemeket:
 - legalább egy tanulócsoportban, a „Szövegértés-szövegalkotás” kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
 - legalább egy tanulócsoportban, a „Matematika” kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
 - legalább egy tanulócsoportban, további egy *választott kulcskompetencia területen* kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
 - *tantárgytömbösített oktatás* a szakrendszerű oktatásban: A Kt. 52.§ (3) szerint a kötelező tanórai foglalkozások teljes intézményi időkeretének 5 %-a mértékéig.
 - *műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása*: legalább egy műveltségterületen;
- Az előző pontban szereplő, oktatási programok, újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetését, alkalmazását segítő, a kulcskompetenciák fejlesztését támogató **modern pedagógiai módszertan alkalmazása**. A tevékenységeket úgy terveztük meg, hogy a tanulásszervezési eljárások bevezetésének keretében a következő kötelező elemek megvalósuljanak:
 - legalább egy, három hetet meghaladó *projekt* megszervezése tanévenként
 - legalább egy *témahét* megszervezése tanévenként
 - legalább egy *moduláris oktatási program* megszervezése
- **Digitális tartalmak, taneszközök** oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése. A tevékenységet úgy terveztük meg, hogy a programba bevont tanulócsoportok implementációban érintett tanóráinak 25%-a IKT-eszközzel támogatott tanóráként valósuljon meg.

3.1.2. A hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása

(szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása)

- A hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók többségi iskolákban való integrálását elősegítő programok intézményi alkalmazása, az elsajátítottak intézményi adaptációjának megvalósítása.
- A lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését támogató személyközpontú, egyéni tanulási utak, komplex végigkísérési folyamatok kialakítása.
- Azokon a feladatellátási helyeken, ahol a hátrányos helyzetű tanulók létszáma meghaladja a 40%-ot, illetve a települési közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv alapján beavatkozás szükséges, ott a tanulók integrációját elősegítő célzott fejlesztési programot kell megvalósítani.

3.1.3. Az új módszerek intézményi alkalmazása, elterjesztése, önálló intézményi innováció megvalósítása

- Az intézmények közötti horizontális tanulás elősegítése érdekében, az iskola sajátosságainak megfelelő, a fejlesztésekhez illeszkedő, már kifejlesztett, kipróbált és jól bevált pedagógiai módszerek, eljárások megismerése, adaptációja ("*jó gyakorlatok átvétele*"). – Intézmények közötti szakmai együttműködések, referencia intézményekkel való együttműködés kialakítása, a pedagógusok horizontális együttműködési, tanulási lehetőségeinek megteremtése, referenciahelyi szolgáltatások igénybe vétele (pl. a pedagógiai eljárást már sikerrel alkalmazó intézményben tanóra-látogatási alkalmak szervezése a jó gyakorlatot adaptáló intézmény pedagógusainak, pedagógusok közötti szakmai konzultáció, tapasztalatcsere megvalósítása).
- Az intézmény *saját innovációjának megvalósítása*, amely a helyi igényekhez igazodva, egyéni fejlesztésre, a nevelés, oktatás eredményességének fokozására, az esélyegyenlőség kiteljesítésére hatékony és sikeres, az egyéni fejlődést támogató oktatási utak, programok, nevelési eljárások, tanulásszervezési módok kidolgozására, azok gyakorlati megvalósítására vállalkozik. Pl.: oktatási projektek, fejlesztő programok, korszerű tanulásszervezési eljárások stb. kidolgozása, önálló programok, módszerek létrehozása, alkalmazása.
- *Átfogó intézményfejlesztés.* A fejlesztések eredményeinek az intézmény mindennapi gyakorlatába való beillesztését, a pedagógiai szemléletváltást segítő tevékenységek megvalósítása. Ennek keretében kötelező tevékenységek:
 - *Projektindító nap* megszervezése, amely lehetőséget biztosított minden pedagógus számára a pályázati innováció céljainak és eszközrendszerének, szakmai tevékenységeinek megismerésére, áttekintésére.
 - *Az intézmény pedagógiai dokumentumainak módosítása*, oly módon, hogy az a jelen pályázatban vállalt tevékenységek sikeres megvalósítását elősegítse és az intézmények pedagógiai innovációjának fenntarthatóságát biztosítsa (a program végére).
 - Az intézmények pedagógiai programjának, informatikai stratégiájának összehangolása az *IKT alapú kompetenciafejlesztés* céljaival.

3.2. Fenntartási kötelezettség

Intézményünknek biztosítania kell a projekt eredményeinek a projekt zárásától számított 5 éves fenntartását. Ennek érdekében szükséges:

- A módosított pedagógiai programnak megfelelő gyakorlat folytatása legalább annyi tanulócsoporthoz és annyi pedagógussal, mint a projektben vállalt tanulócsoporthoz és pedagógusok száma.
 - A bevezetett kompetencia alapú oktatás választott módszertanának és eszközeinek megjelenítése és alkalmazása.
 - Olyan tanulásszervezési eljárások, módszerek megjelenítése és további alkalmazása, mely elősegíti, vagy lehetővé teszi a kompetencia alapú oktatás elterjedését, illetve az integrált nevelés céljainak megvalósulását.
- A pályázónak a módosított pedagógiai program szerinti pedagógiai gyakorlat folytatását szervezeti átalakítás esetén is garantálnia kell, illetve vállalnia kell, hogy a támogatásból beszerzett eszközök rendeltetésében és tulajdonjogviszonyban változás nem történik, használatából bármely szervezetnek jogtalan előnye nem származik.
- A projekttel kapcsolatos minden dokumentumot 2020. december 31-ig meg kell őrizni.

3.2.1. Kötelezően megvalósítandó tevékenységek és a fenntartási kötelezettség

Célok, indikátormutatók	Implementáció tanéve	Fenntarthatóság tanévei				
	2009-2010.	2010-2011.	2011-2012.	2012-2013.	2013-2014.	2014-2015.
teljes tanórai lefedettséget biztosító programcsomagok (Szövegértés, Matematika)	+	+	+	+	+	+
további egy választott kulcskompetencia területi programcsomag	+	+	+	+	+	+
tantárgytömbösített oktatás a szakrendszerű oktatásban (5-10-15 %)	5	0	0	0	0	0
műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása	+	+	+	+	+	+
modern pedagógiai módszertan alkalmazása (projekt, témahét, moduláris oktatási program)	+	+	+	+	+	+
digitális tartalmak, taneszközök használata (25 %)	25	25	25	25	25	25
a hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása	+	+	+	+	+	+
jó gyakorlatok átvétele és alkalmazása	+	+	+	+	+	+
saját intézményi innováció megvalósítása	+	+	+	+	+	+
átfogó intézményfejlesztés	+	+	+	+	+	+

3.3. A kompetencia alapú oktatás bevezetéséből adódóan az intézményben folyó nevelő oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

3.3.1. Alapelvek:

- Tevékenységközpontúság – problémaközpontúság – felfedeztető tanítási-tanulási gyakorlat
- Módszertani sokszínűség – változatos munkaformák alkalmazása – koordináló, segítő, támogató tanári attitűd
- Differenciálás – egyéni képességfejlesztés az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében *(tehetséggondozás - hátránykompenzálás párhuzama)*
- Életszerű, élet közeli ismeretek közvetítése
- Fokozatosság – folyamatosság elve (a fenntarthatóság érdekében is)
- A digitális pedagógia módszerei alkalmazásának elterjesztése- tanórán és tanórán kívül
- A pedagógusok önképzésének, a horizontális tanulás fontosságának elismerése, támogatása

3.3.2. Célok:

- A tanulók kompetenciáinak fejlesztése az élethosszig tartó tanulás megalapozása érdekében
- A tanulók tanulási motivációjának kialakítása, fenntartása
- A felelősségvállalás, felelősségérzet megalapozása, fejlesztése
- A tanulók kreativitásának, problémamegoldó gondolkodásának fejlesztése
- Használható, eszközszerű tudás elsajátítása
- Az egyéni képességek optimális fejlesztése

3.3.3. Feladatok:

- A tanulók bevonása saját tanulási folyamataikba
- A tanulók aktivitását biztosító munkaformák, tanulási szituációk alkalmazása
- A tanulói tevékenységre építő, a tapasztalati tanulást biztosító tanulási környezet létrehozása
- Fejlesztő értékelés alkalmazása
- Ön és társértékelés lehetőségének biztosítása
- Sokféle óraszervezés: tanóra, projekt, erdei iskola stb.
- A kompetencia alapú oktatás módszertanának és eszközeinek széleskörű alkalmazása
- Az iskola pedagógiai kultúrájának fejlesztése
- A digitális pedagógia elterjesztése, arányának növelése
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével történő tevékenységszervezés, módszerválasztás
- A gyermeki személyiség ismeretére alapozott egyéni fejlesztés, a képességek egyéni kibontakoztatása
- Eredményes és hatékony tanulási módszerek és technikák elsajátíttatása
- Az IKT technikák elsajátíttatása

3.3.4. Feladataink az esélyegyenlőség szempontjából:

- A rendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése
- Az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése
- Szegregációmentes, az együttnevelést biztosító környezet kialakítása
- A befogadó / inkluzív pedagógiai kultúra működésének támogatása – az ehhez szükséges feltételek biztosítása

3.3.5. Feladataink szervezeti-működési szempontból:

- A kompetencia alapú oktatás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása – a kooperatív és együtt-tanulást biztosító tanulási környezet kialakítása (IKT eszközök, kooperatív tanulást segítő osztálytermek, taneszközök..)
- Belső képzések szervezése a kompetencia alapú oktatást támogató módszertani tudás átadása érdekében.
- Helyi mérési rendszer kialakítása, fejlesztése

3.3.6. Célok megvalósítását támogató eszközök:

- Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása
- Háromhetet meghaladó projekt
- Témahét
- Moduláris oktatási programok

3.3.7. Alkalmazott módszerek, eljárások:

- Kooperatív tanulásszervezés – kooperatív módszerek alkalmazása
- Differenciált rétegmunka - egyénre szóló differenciált képességfejlesztés heterogén csoportban
- Hatékony tanuló megismerési technikák, pedagógiai diagnosztizálás alkalmazása
- Tanulói tevékenységre épülő ismeretszerzés, képességfejlesztés
- Életkornak megfelelő drámapedagógiai eszközök alkalmazása
- A verbális és a vizuális információhordozók együttes alkalmazása különösen a HH/HHH tanulók esetén
- Digitális eszközök, módszerek tanórai és tanórán kívüli használata
- A tanulók önálló felfedező, kutató tevékenységét támogató módszerek alkalmazása
- Az ön-és csoportértékelés alkalmazása a személyes és társas kompetenciák fejlesztése érdekében:

4. A személyiségfejlesztés feladatainak megvalósulását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

A NAT-ban képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. Tudatában kell lennünk annak, hogy a személyiségfejlesztést csak a szülőkkel együtt tudjuk megvalósítani; ill. annak, hogy a gyerekekre hatnak az iskolán kívüli közösségek is.

4.1. Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladatok

- **Az intézményben színes, sokoldalú iskolai életnek, játéknak és munkának kell folynia** - változatos pedagógiai módszereknek, széles tevékenységekínálatnak kell lennie, amiken keresztül a tanuló lehetőséget kap a személyiségjegyekkel összhangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítására.
- **Fejleszteni kell a gyermekek önismeretét, együttműködési készségüket, edzeni az akaratukat.**
- **Figyelmet kell fordítani:**
 - a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítására,

- az önismeret fejlesztésére (osztályfőnöki vagy önismereti órákon, iskolán kívüli lehetőségek formájában),
 - az egészséges, edzett személyiség kialakítására,
 - az egészségnek, mint alapértéknek elfogadtatására, az egészségmegőrzés igényének felkeltésére, az egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzésére.
- **Hozzá kell járulni az életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulások fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez:**
- a környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítására,
 - a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetésére, emlékeinek tiszteletére, ápolására, megbecsülésére,
 - az alapvető állampolgári jogok megismertetésére.

5. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskolai közösségek kialakítását nevelőmunkánk keretének tekintjük, amely biztosítja a tanulók tartalmas együttlétét, lehetőséget teremt az alapvető erkölcsi szokások kialakítására, gyakorlására; közvetlenül felkészít a társadalmi beilleszkedésre. Az egyén sikerének egyik feltétele részvétele a civil társadalomban: a lakóhelyi, a szakmai, kulturális közösségek életében és a politikai életben. Ehhez szükséges a megfelelő tudás, az emberi jogok, a társadalmi együttélés szabályainak ismerete, betartása. Ehhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és állampolgári kompetencia tudatos, pedagógiaileg tervezett fejlesztése. Ki kell alakítani egy szociális motívumrendszert, amely a segítséssel, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmintákat tartalmazza. Kapcsolódó, vizsgálandó területek: az öntudatos fogyasztói magatartás kialakítása és a versenyképesség erősítése is.

Elsődleges iskolai közösségnek az osztálycsoportokat tekintjük. Az osztályközösség szokásokkal, szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége, ahol az életszemléletet kell formálni és továbbfejleszteni. Ebben nagy a szerepe a közösségnek, mivel a kortársak hatnak egymásra. A tanuló idejének legnagyobb részét az osztályközösségben tölti, ezért nagyon meghatározó annak légköre, szellemisége, hatása a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszerére, viselkedési formáira.

A nevelőtestület feladata a közösségfejlesztésben

- Korszerű ismeretátadás (a fent említett kooperatív technikákkal),
- nevelés – egyéni példaadással is,
- a tanulók személyiségfejlődési, magatartási zavarainak felismerése, felmérése, korrigálása,
- a családi és társadalmi nevelés nem kívánt negatív hatásainak tompítása, illetve a családi nevelés esetleges hiányosságainak lehetőségek szerinti pótlása,
- a különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása,
- a tanulói közösségek tevékenységének megszervezése,
- az iskolai közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

A szülői szervezetek szerepe, feladatai a közösségfejlesztésben

Az iskolai közösségfejlesztő munkában legfontosabb segítőtársunk, szövetségesünk a szülő. Kiemelt feladatunk, hogy a szülőket érzelmileg is megnyerjük az iskola és nevelés ügyének. A családok életvitelében, a nevelésben betöltött funkció változása következtében új nevelési

problémák jelentek meg, melyek megoldása közös feladattá vált, mind az iskola, mind a szülői ház számára. A szülők feladata:

- segítség az iskola pedagógiai programjának megvalósulását,
- aktívan vegyenek részt az iskola által szervezett közösségi programokon, rendezvényeken,
- a szülőkkel való találkozás alkalmával a családi nevelés és a gyermek pozitívumait erősíteni, őszinte légkört kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét,
- a szülők bevonása az intézmény különféle programjaiba,
- a partnerközpontú hálózat kiépítése a szülőkkel, az érintettek neveléssel kapcsolatos kérdések megvitatásának folyamatába való minél szélesebb körű bevonásával.

A DÖK feladata a közösségfejlesztésben

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolákban diákönkormányzat működik. A helyi DÖK-ök munkáját a 1–8. évfolyamokon megválasztott, 2–2 küldöttből álló diák-önkormányzati vezetőség irányítja. Tevékenységét az intézményvezető által megbízott nevelők segítik; biztosítják a tanulói szervezet rendeltetésszerű és folyamatos működését; véleménynyilvánítási és döntési helyzeteket teremtenek. A székhely- és a tagintézményi DÖK szervezetek elnökei alkotják az intézményi szintű DÖK-választmányt.

- közösségi programok szervezése
- az önkormányzás képességének kialakítása.

6. A személyiség – és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységek rendszere, szervezeti formái

6.1. Tanítási órák

A tanulói személyiség fejlesztésének, valamint a közösségfejlesztésnek is legfontosabb színtere a tanítási óra. Az esélyegyenlőség megteremtése, a tehetséggondozás, a hátránykompenzálás, a tudás és képességfejlesztés helyes arányának megtalálása, a motiválás, a tanulói aktivitás, a tanulás tanulása a tanulási folyamat során kiemelten fontos tényezők. E cél elérését a kötelező tanítási órában differenciált tanulásszervezéssel segítjük, amellyel előmozdíthatók a tanulás belső motivációi, kibontakoztatható az optimális aktivitás, feltárhatóak az előzetes ismeretek. Előtérbe kerülnek azok a módszerek, munkaformák, amelyekkel a tanulók élményszerű helyzetekben tapasztalatokat szerezhetnek, maguk vethetik fel a problémákat, fedezhetnek fel összefüggéseket, ezekből következtetéseket vonhatnak le, ezeket megvitathatják, kialakíthatják egyéni és csoportos véleményüket.

6.2. Tanórán kívüli tevékenységek

6.2.1. Rendszeres tanórán kívüli foglalkozások

A tanítási órán kívüli tevékenységek közé tartozik minden olyan foglalkozás, mely a nem hagyományos tanórai foglalkozások témakörében is megtalálható, de nem kerül a tanítási naplóba. A tanórán kívüli tevékenységek a diákok igényeinek és az iskola lehetőségeinek összehangolásával szerveződnek. A szaktanárok által tanév elején meghirdetett rendszeres tanórán kívüli foglalkozásokra az osztályfőnököknél lehet jelentkezni. A jelentkezés a foglalkozás elindulása után válik véglegessé. Ettől kezdve a foglalkozásokon való részvétel kötelező. A tanórán kívüli rendszeres foglalkozások rendjét az órarend rögzíti.

Szakkörök/fakultációk: A nem kötelező tanítási órák keretében a tehetséggondozást és felzárkóztatást ezen foglalkozások segítségével biztosítjuk.

Könyvtár: A tanulók ismeretszerzését, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtárak biztosítják. A könyvtár - könyvtáros tanár - feladata, hogy a diákokkal való személyes kapcsolattartás közben felismerje a tehetséget, az egyéni érdeklődést, s hatékonyan segítse azok kibontakozását. A könyvtárban a gyerekek oldott légkörben élik át a tudás megszerzésének, az esztétikai élménynek az örömét. A jól felszerelt - elektronikus információhordozókkal is ellátott könyvtáraink, - éppen hozzáférhetősége miatt - csökkenti a tanulók szociális hátrányait, megadva a művelődés lehetőségét az ő számukra is.

Iskolai sportköri foglalkozások

Egész napos iskola, egyéb foglalkozások (napközis foglalkozás, tanulószoba): A szülők igénye szerint iskolánk 1-4. évfolyamon iskolaotthonos rendszerben működik. Az 5-8. évfolyamon napközis csoportot működtetünk.

6.2.2. Alkalmanként szervezett foglalkozások

Hagyományőrzés, ünnepeink: A hagyományok általában ünnepekhez kapcsolódnak, vagy általuk válnak ünnepivé a hétköznapiak. Erőforrást, érzelmi táplálékot jelentenek az egyén és közösség számára. Arra törekszünk, hogy az ünneplést hosszú készülődés, ráhangolás előzze meg, így aktivizálva az érzelmeket. Fontos, hogy diákjaink megfelelő szellemben, méltóan ünnepeljenek lélekben és külsőségeikben egyaránt. Célunk, hogy a jól szervezett ünneplés örömteli eseménnyé váljon, összekovácsolja az iskola közösségét.

Osztálykeretek között: Klubdélután, Mikulás, Anyák napja.

Az intézményben megtartott ünnepeink:

- 1849. október 6.
- 1956. október 23.
- 1848. márc. 15.
- A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja
- Megemlékezés a holokauszt magyarországi áldozatairól
- Költészet napja – április
- Adventi időszak ünnepköre – Mikulás – Karácsony – Betlehemes
- Kulturális bemutató
- Gyermeknap
- Bankett
- Ballagás
- Tanévnyitó, tanévzáró ünnepség
- Megemlékezés a nemzeti összetartozás napjáról

Ezek mellett természetesen a székhely- és a tagintézménynek is vannak a helyi szokásokhoz, adottságokhoz kapcsolódó egyéni ünnepei, rendezvényei, emlékhelyei, jelképei és díjai.

Versenyek, bemutatók: A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatását segítik a különféle versenyek, vetélkedők, művészeti bemutatók: tanulmányi versenyek (iskolai, városi,...), levelezős versenyek, kulturális- és sportbemutatók.

A versenyek, vetélkedők szervezését, illetve a legtehetségesebb tanulók felkészítését a szakmai munkaközösségek, szaktanárok végzik.

Tanulmányi/osztály kirándulások: Az intézmény támogatja a szülői szervezet (SZMK) által kezdeményezett és szervezett tanulmányi kirándulásokat – a szülők igénye alapján.

Szabadidős foglalkozások: A szabadidős foglalkozások során a szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a tantestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez. Pl.: túrák, kirándulások, táborok, mozi- színház- és múzeumlátogatások, táncos rendezvények, farsang stb.

Erdei iskola: A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon az iskola falain kívül szervezett, erdei iskolai foglalkozások, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik. Az erdei iskolai foglalkozásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fizetniük.

Határon túli kirándulások (Nktv. 9.§ (4)): Az általános és középfokú iskolák az iskolai Nemzeti Összetartozás Napja bevezetéséről, a magyarországi és a külföldi magyar fiatalok közti kapcsolatok kialakításáról és erősítéséről a közoktatásban, valamint a Magyarország határain kívül élő magyarság bemutatásáról szóló országgyűlési határozat alapján a hét-tizenkettedik évfolyamok valamelyikén szervezik meg a határon túli kirándulásokat. A határon túli kirándulásokat a központi költségvetés támogatja. A költségvetési támogatás elbírálásakor előnyt élveznek a külföldi iskolával dokumentált cserekapcsolatban álló hazai iskolák.

7. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Az iskola a tanulókat nem egyénileg, hanem közösségben, a közösség által - a tanulók egyéni képességeit, beállítódását figyelembe véve - neveli, ezért nagyon fontos, hogy minden dolgozó megjelenésével, viselkedésével, beszédkultúrájával példaként szolgáljon a tanulók előtt.

A pedagógusnak, mint modellközvetítőnek, a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközének kell lennie.

A pedagógus fő feladatai:

- A pedagógus rendelkezik a korszerű általános műveltséggel, társadalmi érzékenységgel.
- Tevékenysége során kifejezésre juttatja egyéni és közösségi felelősségérzetét.
- Közösségi feladatokat vállal.
- Együttműködik a szülőkkel a tanulók személyiségének fejlesztésében, és képességeik kibontakoztatásában.
- Gondoskodik a tanulók közoktatási törvényben foglalt jogainak biztosításáról, a szülők jogainak biztosításáról.
- Végzi a tanulók nevelését, fejleszti készségüket és képességeiket.
- A tanulók életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó fejlesztési módszereket alkalmaz.
- Köteles tanítványai munkáját folyamatosan ellenőrizni. A félévi és év végi értékeléshez kellő számú, időben arányos eloszlású, különböző ellenőrzési módszereken alapuló érdemjeggyel értékelni, az érdemjegyeket legalább havonta az osztálynaplóba beírni. (szöveges értékelés)

az érintett évfolyamokon.)

- A tanulók magatartásáról, neveltségi állapotáról folyamatosan tájékoztatja az osztályfőnököt.
- Ellátja a pedagógusi munkakörrel járó adminisztrációs munkát (haladási-, szakköri-, fejlesztési napló vezetése, stb.).
- *Végzi a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializációjú, kultúrájú gyermekek együttes nevelését. Ehhez kapcsolódóan a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készíti fel továbbtanulásra.*
- Munkája során példát mutat, különösen a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség tekintetében, ezzel közvetítve ezen értékek fontosságát.
- Segíti a tanulóknak a nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosulását, és ezek ápolására neveli őket.
- A tanulót testi és lelki fejlettségének figyelembe vételével *harmonikusan fejleszti.*
- Oktató tevékenysége keretében *gondoskodik a tanuló testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről*, az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetíti.
- Felkészíti a tanulókat a tanulmányi versenyekre, differenciált képességfejlesztő foglalkozásokat tart (korrepetálás, tehetséggondozás)
- Elősegíti a tanulók szocializációs folyamatait.
- Segíti a DÖK működését, tudatosan építi a közösségi életet.
- *Megtartja az egyenlő bánásmód követelményét* a tanulókkal kapcsolatos döntései meghozatalakor.
- Személyesen felelős a felügyeletére bízott tanulók testi, érzelmi és morális épségéért, a pedagógiai program és házirendben foglaltak megvalósításáért.
- A művészeti oktatás területén dolgozó pedagógusok részt vesznek az iskolai, városi, megyei művészeti együttesek munkájában, példát mutatva ezzel növendékeiknek.

8. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

- Az osztályfőnöki munkával az iskola pedagógusát az igazgató bízta meg meghatározott időre.
- Az osztályfőnök elsődleges feladatai közé tartozik az osztály közösségi életének irányítása, valamint a tanulók személyiségének fejlesztése. Az osztályfőnök személyes felelőssége egy olyan közösségi szellem, és értékrend kialakítása, amelyben az osztályába járó tanulók egészséges lelki és testi fejlődése megvalósulhat.
- Megtervezi és tudatosan alakítja a közösségi programokat. Tanórákon kívüli együttléteket is szervez, így egyre több lehetőséget teremt a diákok önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakozására.
- Megismerve a tanulók családi és szociális hátterét, folyamatosan arra törekszik, hogy a szülőkkel együttműködve, az osztályban tanító tanárokkal összhangban végezze nevelő munkáját. Ennek érdekében a gyerekekkel egyénileg, differenciáltan is foglalkozik, szükség esetén felveszi a kapcsolatot az iskolapszichológussal.
- A hátrányos helyzetű, ill. veszélyeztetett tanulók esetén együttműködik a gyermekvédelmi szervekkel.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és rendkívüli teljesítményeit. Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és az azokban elért eredményekről.
- A szaktanárokkal együttműködve orientálja a tanulók a tanulók fakultációválasztásait, a tehetséggondozást és a továbbtanulás irányait.

8.1. Évente ismétlődő feladatok:**a) Tanév elején:**

- átveszi az ellenőrzőket és gondoskodik azok kitöltéséről
- ismerteti a tanév rendjét
- ismerteti a szakkörök, énekkar, könyvtár, számítógépterem működési rendjét
- az iskolaorvos, pszichológus rendelési idejét
- megismerteti a házirendet, a tűz- és balesetvédelmi szabályokat
- meghatározza a szünetekben a lehetséges tartózkodási helyet
- megbeszéli a tanulókkal az osztályterem lehetséges dekorációját
- kijelöli a felelősöket, és beindítja a hetesi rendszert
- biztosítja a DÖK- képviselők megválasztását

b) Tanév folyamán

- részt vesz a nevelési értekezleteken
- szülői értekezleteket tart a munkatervben meghatározottak szerint
- Segíti a szülői munkaközösségek által szervezett osztálykirándulásokat
- rendszeresen vezeti, ellenőrzi az elektronikus naplót
- értesíti az osztályában tanító tanárokat a tanulók iskolai szervezésű programokon való részvételéről
- rendszeresen igazolja a tanulók mulasztásait, a Házirendben foglaltak alapján
- írásban tájékoztatja a szülőket a tanulók igazolatlan mulasztásairól, késéseiről
- írásban tájékoztatja a szülőket a dicséretekről, ill. a fegyelmezési eljárásokról (rögzíti az elektronikus naplóban is)
- előzetesen tájékoztatja a szülőket írásban az esetleges bukás lehetőségéről

8.2. Tennivalók belépő osztályok esetén**5. osztály****a) Tanév elején**

- az első osztályfőnöki órán egyeztetni a tanulók személyi adatait
- bemutatja az iskolát, annak helyiségeit, szolgáltatásait, rendszerét
- tájékoztatja a tanulókat az iskolaorvos, védőnő, gyógytestnevelő munkájáról
- ismerteti a tanulókkal a Házirendet
- felhívja a tanulók figyelmét az ellenőrző szerepére és annak vezetésére
- megadott határidőre elkészíti a tanulók hivatalos nyilvántartási íveit az elektronikus naplóban, kitölti az anyakönyvet

b) Tanév folyamán

- felméri a szociális vagy egyéb okokból segítségre szoruló tanulókat, és gondoskodik számukra a lehetséges támogatásokról, szükség esetén együttműködik a gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógus kollégával

8.3. Fő feladatok az egyes évfolyamokon**6. osztály**

- közösségi kapcsolatok erősítése
- önállóságra nevelés
- egyéni tanulási utak segítése

7. osztály

- a serdülőkor pszichés problémáinak kezelése
- magatartási problémák korrigálása

- előkészítés a pályaválasztásra
- készülés a ballagtatásra
- 8. osztály**
- tájékoztatás a pályaválasztással kapcsolatban
- a pályaválasztás adminisztrációja
- a hatékony tanulmányi munka biztosítása tanév végéig
- javaslattétel a végzős tanulók díjazására
- felkészülés a bankettre és ballagásra

9. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Legfontosabb teendő a tanuló személyiségének és a probléma hátterében meghúzódó ok-okozati összefüggések mielőbbi feltárása – szükség esetén szakemberek bevonásával, majd az optimálisnak tűnő eljárás, foglalkoztatás megtervezése, biztosítása.

Nktv. 4.§ 12. pont: *Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:*

- a) *különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:*
 - aa) *sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,*
 - ab) *beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,*
 - ac) *kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,*
- b) *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló*

9.1. A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

„Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.” (Nktv. 4.§ 25.)

Tevékenységrendszer

Tevékenység	Módszer	Felelős	Határidő
1. Az SNI esetleges szükségességének felismerése	Képességek felismerése iskolánkban lépéskor prevenció (minimális kompetencia mérése DIFER, első osztályos szűrés)	Pedagógus, fejlesztő pedagógus pszichológus	Tanév eleje
	Megfigyelés	Tanító, szaktanár, osztályfőnök,	Folyamatos
	Dokumentumelemzés (a tanuló iskolai Produktumainak célirányos áttekintése)	Tanító, szaktanár, osztályfőnök	Tanév eleje, folyamatos
	Beszélgetés gyerekkel, szülővel	Tanító, szaktanár, osztályfőnök	Tanév eleje, folyamatos
2. A SNI tanulók	Egyéni képességek	Szagos pedagógus,	Folyamatos

ellátása (iskolán belül)	fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján		
	Differenciált foglalkozású tananyagtervezés és vezetés	Minden pedagógus	Folyamatos
	Korrepetálás	Érintett pedagógus, korrepetálást vezető pedagógus	Folyamatos
	Napközi tanulószoba	Napközi nevelő	Folyamatos
	Előkészítő évfolyam (az első osztály sikertelen elvégzése esetén az első osztály megismétlése)	Tanító, gyógypedagógus	Tanév vége
	Mentesítés bizonyos tantárgyak, illetve értékelési módok alól	Igazgató, szaktanár, tanító (Szakértői Bizottság véleménye alapján)	Tanév eleje illetve folyamatos
	Tanulás módszertan, tanulás tanítása	Osztályfőnök, szaktanár pszichológus	Tanév eleje, illetve folyamatos
	Rehabilitációs célú foglalkozás	Gyógypedagógus	
	Tréning: tanulástechnika, pályaválasztási érettség	Pszichológus	Folyamatos
	Kontrollvizsgálatra történő küldés a Szakértői Bizottsághoz pedagógiai jellemzéssel	Tanítók, osztályfőnök, érintett szakos tanárok, gyógypedagógus, gyermekvédelmi felelős	December eleje
3.Az SNI tanulók ellátása (iskolán kívül)	Rehabilitációs célú foglalkozás: Ayres terápia, logopédia, pszichoterápia	gyógypedagógus, logopédus, pszichológus	Folyamatos

9.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTM) tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiség fejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.” (Nktv. 4.§ 3.)

Az Nktv. 49.§ (8) bekezdése alapján, ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

Tevékenységrendszer

Tevékenység	Módszer, feladat	Felelős	Határidő
A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség felismerése	Képességek felismerése iskolánkba lépéskor prevenció (minimális kompetencia mérése DIFER, első osztályos szűrés)	Pedagógus, fejlesztő pedagógus Nevelési Tanácsadó pszichológusa	Tanév eleje
	Megfigyelés	Tanító, szaktanár, osztályfőnök,	Folyamatos
	Dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)	Tanító, szaktanár, osztályfőnök	Tanév eleje, folyamatos
	Beszélgetés gyerekekkel, szülővel	Tanító, szaktanár, osztályfőnök	Tanév eleje, folyamatos
	A tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőívvel, szóbeli megkérdezéssel) Egyéni tanulási stílus meghatározása (kérdőívvel)	Tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus pszichológus	Tanéve eleje, folyamatos
BTM-es tanulók ellátása - iskolán belül	Egyéni képességek fejlesztése fejlesztési terv alapján	Pedagógus, fejlesztő pedagógus	Folyamatos
	Differenciált foglalkozású tananyagtervezés és vezetés	Minden pedagógus	Folyamatos
	Korrepetálás	Érintett pedagógus, korrepetálást vezető pedagógus	Folyamatos
	Napközi tanulószoba	Napközis nevelő	Folyamatos
	Előkészítő évfolyam (első osztály sikertelen elvégzése esetén az első osztály megismétlése)	Tanító, fejlesztő pedagógus,	Tanév vége
	Mentesítés bizonyos tantárgyak, illetve értékelési módok alól	Igazgató, szaktanár, tanító (Szakértői Bizottság, véleménye alapján)	Tanév eleje illetve folyamatos
	Tanulás módszertan, tanulás tanítása	Osztályfőnök, szaktanár pszichológus	Tanév eleje, illetve folyamatos
	Képességfejlesztés	Fejlesztő pedagógus, pedagógus	
	Tréning: tanulástechnika, Pályaválasztási érettség	pszichológus	Folyamatos
	A gyermek irányítása a számára meghatározott ellátásra	Tanítók osztályfőnök, gyermekvédelmi felelős	Folyamatos
	Kontrollvizsgálatra történő küldés a Nevelési Tanácsadóba pedagógiai véleménnyel	Tanítók, osztályfőnök, érintett szakos tanárok, gyermekvédelmi felelős	Tanév eleje
BTM-es tanulók ellátása - iskolán kívül	szakemberhez történő irányítás (Nevelési Tanácsadó, gyermekpszichiátria)	tagintézmény-vezető, tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő	Folyamatos

		pedagógus, gyermekvédelmi felelős	
	Képességfejlesztés, rehabilitáció foglalkozás	Nevelési Tanácsadó: gyógyypedagógus	
	Beszédproblémák korrekciója	Nevelési Tanácsadó: logopédus	
	Egyéni pszichológiai segítségnyújtás	Nevelési Tanácsadó: pszichológus	
	Tréning (énerősítés, kapcsolatépítés, önismeret)	Nevelési Tanácsadó: pszichológus	
	Pályaválasztási tanácsadás	Nevelési Tanácsadó: pszichológus	

9.3. **Kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység**

„A tehetséget nem lehet teremteni. A talajt, a lehetőséget lehet teremteni, ahol a tehetség kibontakozhat, kialakulhat.” (Neuhaus)

„Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” (Nktv. 4.§ 14.)

A tehetség, a képesség kibontakoztatását az iskolai tevékenységek sokszínűen és változatos formában biztosítják.

A tantervileg előírt tananyag elsajátítása minden tanuló számára kötelező feladat, de korántsem jelent azonos nehézséget. Szép számmal vannak olyan tanulók, akik a követelményeknek jól megfelelnek, sőt a tananyagon túlmenő érdeklődést is mutatnak. A fiatalok tehetségei kibontakoztatását, fejlesztését intézményünkben kiemelt feladatként tartjuk számon.

A tehetséggondozás hármas egysége

- tehetség felismerés,
- tehetségfejlesztés,
- tehetséggondozás.

9.3.1. A tehetséggondozás folyamata

A tanítási órák egyéni ütemhez igazodó, differenciált szervezésével indul a tehetséggondozás. Az első osztálytól megkezdődik a tanulók városi tanulmányi versenyekre való felkészítése, mely a további évfolyamokon bővül a megyei, országos tanulmányi és sportversenyeken, valamint egyéb pályázatokon, vetélkedőkön részvétellel. Érdeklődési körök, középiskolai előkészítő foglalkozások, sportszakosztályok kínálatából választhatnak az érdeklődő és tehetséges tanulók. A tantárgyi, művészeti, sport- és egyéb versenyeken tanulóink hagyományosan kiemelkedően szép eredményeket érnek el. A tehetséges és eredményes tanulók elismerése szorosan hozzátartozik tehetséggondozó munkánkhoz.

9.3.2. A tehetséggondozás szinterei, formái:

Tanítási órákon:

- differenciált foglalkoztatás
- egyéni foglalkoztatás
- kooperatív csoportmunka
- egyéni kutatómunka

- kiselőadások
- sikerélmény biztosítása
- csoportbontás

Tanítási órán kívül:

- Érdeklődési körök: számítástechnika, vizuális kultúra, német nyelv, angol nyelv, ének-zene, kézműves
- DSE foglalkozások, könyvtár használatok, nyelvi tanfolyamok
- tehetséggondozási foglalkozások
- felkészítés tanulmányi versenyre (egyéni és kiscsoportos)
- önálló otthoni kutatómunka
- pályaválasztási tanácsadás
- tömegsport, mindennapos testnevelés (úszásoktatás)
- diák-önkormányzati programok, vetélkedők, rendezvények
- szabadidős programok: mozi-, színház-, múzeumlátogatás

9.4. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanuló

2013. szeptember 1-jei hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és e tény fennállásának megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike, a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben került szabályozásra. A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése kora gyermekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelemmel megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezetanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek- (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény az integrált településfejlesztési stratégia, illetve ennek hiányában környezetanulmány által megállapítható.)

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

Veszélyeztetett gyermek

„**Veszélyeztetettség:** olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.” (1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról)

9.4.1. Kapcsolatrendszerünk a HH, HHH és veszélyeztetett tanulók hátrányinak enyhítésére

- Az osztálytanító, osztályfőnök is állandó kapcsolatot tart a családokkal, szülővel. E kapcsolattartás alapja a kölcsönös őszinteség és a bizalom.
- Az osztálytanító, osztályfőnök szükség szerint családlátogatást tesz, illetve megbeszélésre kéri a szülőket. A pedagógus törekszik a tanuló több helyzetben való viselkedésének megismerésére, a fejlesztés érdekében.
- A fejlődési folyamat biztosításának érdekében az óvodákkal való együttműködésre törekszünk.
- Az eredményesebb feladatellátás érdekében kapcsolatot tartunk:
 - Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
 - Nevelési Tanácsadóval
 - Szakorvosokkal
 - Védőnői szolgálattal
 - Gyermekpszichiátriai osztállyal és gondozóval
 - Gyula Város Jegyzőjével
 - Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálattal
 - Összefogás a Sérült Gyermekekért Közhasznú Egyesülettel,
 - Speciális Nevelési Igényű Gyermekek Egyesületével

9.4.2. Hátránykompenzáló tevékenységek

- a gyermekvédelmi tevékenység hatékonyságának növelése,
- a szociokulturális hátrányok enyhítése:
 - a szabadidő kulturált eltöltésének biztosítása,
 - tanácsadás a rászoruló gyermekeknek, szülőknek stb.,
 - felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése,
 - pályaorientációs tevékenységek szervezése,
 - felvilágosító, egészségmegőrző és drogmegelőzési programok szervezése,
- felvilágosítás nyújtása a szociális juttatások lehetőségeiről,
- kapcsolatfelvétel a szakszolgálati intézményekkel,
- pályázatok figyelése,
- az ingerszegény környezet, szociokulturális hátrányok miatti súlyos nyelvi hiányosságok csökkentése a magyar irodalom órákon, illetve szabadidős tevékenységek, mindennapi tanár-diák interakció során lehetséges irányított beszélgetések, mese-mondás, népi játékok stb. segítségével
- a tanulási folyamat tervezésében minden tanuló tényleges részvételének biztosítása (csoport, páros, individuális munkaforma),
- komplex fejlesztő eljárások alkalmazásával a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése, a személyiség kibontakoztatásának támogatása az adottságokhoz mérten,
- fokozott odafigyelés a közösségek kialakulására, a szocializáció támogatása az érzelmi biztonság megteremtésével,

- az érintett tanuló érdek-és esélyérvényesülésének elősegítése,
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, differenciálás,
- az első osztályban fokozatos, apró lépésekben történő haladás,
- megfelelő olvasás-írás-tanítási módszer alkalmazása
- problémák esetén, a szülők belegegyezésével megfelelő szakemberekhez történő irányítás
- a szülők bevonása a gyermek fejlesztésébe
- felzárkóztató órák,
- napközi otthon, tanulószoba,
- diákétkeztetés,
- az iskolai könyvtár eszközeinek, illetve egyéb berendezések egyéni vagy csoportos használata,
- iskolai alapítványok,
- önkormányzati segítség

9.4.3. Eszközaink a gyermekvédelmi tevékenység során

- a gyermek fejlődésének a szülőkkel együttműködve történő segítése
- segítségnyújtás a probléma megoldásához
- a diákok és szülők tájékoztatása arról, hogy milyen lehetőségeik vannak, mely intézményhez fordulhatnak problémáik megoldása érdekében
- tájékoztatás a Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásairól
- a családlátogatás – problémák feltárása, megelőzése, veszélyeztetettség esetén jelzés a Gyermekjóléti Szolgálat felé
- egészségügyi szűrővizsgálat
- mindennapi, közel mindennapi kapcsolattartás a Családsegítő Központ és a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóival, az információáramlás elősegítése érdekében
- szoros kapcsolat kialakítása a Békés Megyei Szociális Gyermekvédelmi Rehabilitációs és Módszertani Központtal
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatal gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó dolgozóival
- szoros kapcsolat a rendőrkapitánysággal

9.4.4. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Valamennyi pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. E tevékenység kiterjed a tanórai és a tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést feltételezi a családdal és a gyermek- és ifjúságvédelmi intézményekkel, szakemberekkel.

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére,
- az okok feltárására,
- az okok megszüntetésére.

Az intézményben a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását az osztályfőnökök és a feladattal megbízott pedagógus végzi.

Alapvető feladataik:

- a többi, az adott osztályban tanító pedagógus segítse az osztályfőnök gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját, az osztályfőnök pedig nyújtson megfelelő tájékoztatást számukra,
- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatáson való részvétel – szükség szerint- a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a Nevelési Tanácsadóval, valamint a Családsegítő Központ Gyermekjóléti Szolgálatával, továbbá a Gyámhatósággal, az iskolaorvossal és védőnői szolgálattal
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapításának kezdeményezése,
- tájékoztatást nyújtása a tanulók részére szervezett szabadidős programokról,
- igazolatlan mulasztások, hosszantartó távollét, rendhagyó reakciók és viselkedési szokások, külső elváltozások, bántalmazások nyoma, rosszul tápláltság, legyengült fizikum, elhanyagolt külső és ruházat megfigyelése esetén megfelelő intézkedések kezdeményezése,
- a tanulókkal kapcsolatban felmerült bármely olyan esetben, amikor további intézkedés szükséges, egyeztetési és cselekvési tervet kell készíteni a székhelyintézmény-vezető/tagintézmény-vezető jóváhagyásával

A gyermekvédelmi tevékenység további feladatai:

- A gyermek elemi szükségletei (élelem, ruházat, tanszer, pihenés) figyelemmel kísérése,
- a tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi szolgálton keresztül és az iskola fogászati rendeléseken,
- a tanulók intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása igényeik szerint (ügyelet, fejlesztő foglalkozás, felzárkóztatás, étkezés stb.),
- segélykérelmek támogatása, és az ezzel kapcsolatos tanácsadás a család szociális és anyagi helyzetétől függően,
- a tanulók eredményeinek figyelemmel kísérése, a rendszeres iskolába járásának folyamatos ellenőrzése, szükség esetén a szabálysértési eljárás kezdeményezése.

Tevékenységek a gyermek- és ifjúságvédelem céljainak megvalósítása érdekében:

- indulási hátrányok csökkentése,
- a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű fiatalok tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése,
- felzárkóztató foglalkozások,
- iskolai étkezés lehetősége,
- tanulószobai és napközis foglalkozás,
- egészségügyi szűrővizsgálat, (indokolt esetben pl. tetvesség, konkrét vizsgálat és szűrés
- szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése, kockázatbecslés
- egészségvédő és mentálhigiéniai programok szervezése a védőnői szolgálattal együtt
- a családi életre való nevelés, osztályfőnöki, egészségtan, biológia, valamint az erkölcsan órákon,

- személyes és egyéni tanácsadás,
- szülőkkel való együttműködés,
- szülők tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokról,
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segélyek, alapítványi támogatások).

10. A tanulók részvételi jogai gyakorlásának rendje az intézményi döntési folyamatokban

Nktv. 46.§: A tanuló joga, hogy:

- „válasszon a pedagógiai program keretei között a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá pedagógusok közül,
- hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges információkhoz, tájékoztassák a jogai gyakorlásához szükséges eljárásokról,
- részt vegyen a diákkörök munkájában, és kezdeményezze azok létrehozását, tagja legyen iskolai, művelődési, művészeti, ismeretterjesztő, sport- és más köröknek,
- az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdésről, az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról, az iskola, kollégium működéséről, továbbá tájékoztatást kapjon személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, valamint e körben javaslatot tegyen, továbbá kérdést intézzon az iskola, a kollégium vezetőihez, pedagógusaihoz, az iskolaszékhez, a kollégiumi székhez, a diákönkormányzathoz,
- személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,
- választó és választható legyen a diákképviseletbe.”

10.1. A tanulók közössége: A Diákönkormányzat (DÖK)

Intézményünkben a Diákönkormányzati közösségek székhely- és tagintézményi szinten szerveződnek. Az 1996. évi Köznevelési Törvény új jogi alaphelyzetet teremtett, amely egyenrangú félként kezeli az oktatás folyamatában szereplőket, és demokratikus működési formát ír elő az iskolák számára. Az iskola egyes alapszabályai a Diákönkormányzattal való egyeztetési vagy véleményezési folyamaton keresztül lépnek életbe, illetve ezeken keresztül változtathatók meg.

A jogokat, a kötelezéseket tanulóinkkal folyamatosan betartatjuk. Ebben a Diákönkormányzatnak nagy a felelőssége. A házirend elkészítésében és minden, a diákokat érintő kérdésben véleményt nyilváníthatnak. A felvállalt feladatok elvégzéséért felelősséggel tartoznak.

10.2. A DÖK feladata

Az intézmény tanulói diákképviselettel diákönkormányzatot alakítanak. A diákönkormányzat az iskola nevelési-oktatási célkitűzéseinek megvalósítását az életkori sajátosságok figyelembevételével, sajátos eszközökkel, a tanulói aktivitás és öntevékenység fejlesztésével segíti. A Diákönkormányzat önálló szervezeti és működési szabállyal rendelkezik, aktívan részt vesz az egész iskolát érintő közös programok szervezésében. A DÖK éves munkaterv alapján dolgozik. Tevékenysége során közreműködik a színvonalas kulturális és sportélet megszervezésében és a tanulókörösség érdekképviselésében, gyakorolja a tanulókörösség és saját jogosítványait. A diákönkormányzat vezetője beszámolási kötelezettséggel tartozik a végzett munkáról az őt megválasztó közösségnek, tájékoztatási kötelezettsége van az iskolavezetés és nevelőtestület felé. A diákközgyűléseken feltett kérdéseivel, előforduló problémák felvetésével és a diákok kéréseinek továbbításával segíti az iskola vezetésének munkáját. A diákönkormányzat működése

gyakorlóterepe a közügyekben való hatékony együttműködésnek, így az állampolgári kompetenciák fejlesztésének.

10.3. A DÖK szervezete:

Tisztségviselők

- **gyermekvezetők**
 - osztályonkénti Dök-képviselő(k)
 - az önkormányzat gyermekvezetője, aki a városi diákönkormányzatban képviseli az intézmény diákközösségét
- **felnőtt segítők, vezetők**
 - önkormányzat vezetője
 - segítő, támogató nevelők

10.4. A DÖK jogai

- **döntési jog:**
 - a diákság közösségi életének tervezésében
 - szervezésében
 - ellenőrzésében
 - és értékelésében
- **egyetértési joga van**
 - a Házi rend kialakításában
 - az SZMSZ diákokat érintő kérdéseiben
 - a tanulók fegyelmi és jutalmazási szabályzatának kialakításában
- **véleményezési joga van**
 - tanév rendjének meghatározásában
 - a szabadidős, tanórán kívüli programok szervezésében, lebonyolításában
 - meghirdetett versenyek, pályázatok értékelésében
- **javaslattevő joga van**
 - minden diákok jogait és kötelességeit érintő kérdésben
 - díjazott tanulók kiválasztásában, díjak odaítélésében
 - támogatások odaítélésében
- **e) ellenőrzési joga van/lehet**
 - tanulói ügyelet végzése
 - hetesek munkája
 - tisztasági őrzés
 - védnökségi munka

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- b) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- c) az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- d) a házi rend elfogadása előtt.

11. A tanulmányok alatti vizsgák, alkalmassági vizsga szabályai

11.1. Tanulmányok alatti vizsga

Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – **legfeljebb három tantárgyból** – **elégtelen** osztályzatot kapott.

Osztályozó vizsga

Az **osztályozó vizsga** egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a) **felmentették** a tanórai foglalkozásokon való részvétele *alól* (pl. *magántanuló*),
- b) **engedélyezték**, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- c) a meghatározott időnél többet **mulasztott**, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Különbözeti vizsga

Iskolaváltás, átvétel esetén, különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

A tanulmányok alatti vizsgák szervezése:

A tanuló **javítóvizsgát** a tagintézmény vezető által meghatározott, iskola igazgatója által jóváhagyott időpontban, az **augusztus 15-étől augusztus 31-éig** terjedő időszakban tehet.

A tanuló osztályozó vizsgát tagintézmény vezető által meghatározott, iskola igazgatója által jóváhagyott időpontban - a félévi értékelést megelőző hónapban, illetve a javítóvizsgákhoz hasonlóan **augusztus 15-étől augusztus 31-éig** terjedő időszakban tehet.

A vizsgák pontos idejét a vizsgákat megelőző 3 hónapon belül kell meghatározni. A tanulmányok alatti vizsgákat az általános intézményvezető-helyettes szervezi. A vizsgák követelmény rendszerét az illetékes szakmai munkaközösség fogalmazza meg. A vizsgák jogszerű megszervezéséért és lebonyolításáért a tagintézmény vezető felel.

A vizsga időpontjáról a tanuló szülője, gondviselője írásban értesítést kap.

A tanulmányok alatti vizsgák bizottság előtt zajlanak. A bizottságot az illetékes szaktanár, osztálytanító, az illetékes munkaközösség vezető, valamint az általános intézményvezető-helyettes/tagintézmény vezető által megbízott pedagógus alkotja. A bizottság elnökét és tagjait átruházott hatáskörben az általános intézményvezető-helyettes/tagintézmény vezető bízta meg.

A vizsgákról minden esetben jegyzőkönyv készül, melynek mellékletét képezik a tanuló által írásban

11.1.1. Alkalmassági vizsga

Intézményünkben a köznevelési típusú sportiskolai képzésre jelentkező gyermekek számára szervezünk alkalmassági vizsgát.

Köznevelési típusú sportiskolai képzés:

A Nkt. 50. §5. bekezdése alapján iskolánk alkalmassági vizsgát szervez a köznevelési típusú sportiskolai osztály beiskolázására a tanköteles korú gyermekek számára.

A szülőket az óvodákon, intézményünk honlapján, plakáton és a helyi médiákon keresztül értesítjük a vizsgálat céljáról, helyéről, időpontjáról.

Iskolánk testnevelés munkaközössége mozgásos feladatsort állít össze, mely tartalmaz mászást, szökdelést, dobást, futást egyaránt a képességek feltárására. Így objektív képet kapunk, és ez alapján javaslatot teszünk a szülő számára, hogy gyermeke a nevezett sportiskolában tehetségét kibontakoztathassa.

- Az alkalmassági vizsga időpontja: minden év február hónap (pontosítva az éves munkatervben)
- Az alkalmassági vizsga helyszíne: 5. Sz. Általános Iskola és Sportiskola tagintézmény tornaterme

12. A felvétel helyi szabályai

Intézményünkben a felvételi eljárás rendjét az Nktv. 50.§ (1), (3), (6)-10), 51.§ alapján, valamint a tanév rendjében meghatározottak alapján szervezzük.

A tanulói jogviszony a beiratás napján jön létre. Az igazgató a felvételi, átvételi kérelem elbírálása során az egyenlő bánásmód követelményei, valamint az Nktv. hivatkozott paragrafusai szerint jár el.

Pedagógiai programunk sajátosságai alapján a német nemzetiségi oktatás, valamint a köznevelési típusú sportiskolai képzés városi beiskolázású.

A köznevelési típusú sportiskolai osztályokba jelentkező és beiratkozó tanulók szüleitől írásbeli nyilatkozatot kérünk arról, hogy elfogadják a sportiskolai program követelményrendszerét, valamint támogatják gyermekeik edzéseken való rendszeres részvételét, hozzájárulnak gyermekeik versenyeztetéséhez.

A német nemzetiségi oktatásra jelentkező gyermekek szüleinek írásban nyilatkozniuk kell a német nemzetiséghez tartozásukról.

13. Az átvétel (iskolaváltás) helyi szabályai

a) Váltás intézményen belül:

Az intézmény igazgatója engedélyezi a szülőkkel és a tagintézmény vezetővel történt egyeztetés után. Az intézmény Pedagógiai programja és helyi tanterve lehetővé teszi, hogy tanulóink különbözeti vizsga nélkül változtathassanak – kivételt képez ez alól a német nemzetiségi oktatás, illetve a köznevelési típusú sportiskola osztályai.

b) Másik intézményből érkező tanulók esetén:

Az érkező tanulót az előző iskolában elsajátított ismereteiről az illetékes szaktanárok/osztálytanítók felméri. A felméréseket a tanuló osztályfőnöke koordinálja. Amennyiben a tanuló ismeretei valamely tantárgy/tantárgyak, terület esetén elmaradnak a székhely- ill. a tagintézmény követelményi szintjeitől, a szaktanárok/tanítók és az osztályfőnök az intézményvezetővel történt egyeztetés után dönthetnek különbözeti vizsga, egyéni segítségnyújtás, türelmi idő biztosítása, évfolyamismétlés lehetőségének alkalmazásáról. Amennyiben a tanulónak egyéni segítségnyújtásra van szüksége, annak időkereteit, időpontjait a tagintézmény esetében a tagintézmény-vezetővel való egyeztetés után rögzíthetik. Erről a tagintézmény-vezető írásban tájékoztatja az intézmény igazgatóját.

a) Külföldről érkező tanulók átvétele:

A külföldön megkezdett és befejezetlen tanulmányok a magyar köznevelés iskolarendszerében folytathatók. A tanulmányok beszámításáról, továbbá a tanuló felvételéről az iskola igazgatója dönt. Ha a beszámítás kérdésében az iskola igazgatója nem tud dönteni, beszerzi a tankerület igazgatójának véleményét.

Az átvétel a szorgalmi félévek elején, illetve lezárt félévi, vagy év végi tantárgyi osztályzatokkal lehetséges.

14. A szülő, a tanuló, az iskola és a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az eredményes oktató- nevelő tevékenység szülői segítség nélkül elképzelhetetlen. Kölcsönösen kell, hogy segítsék egymást e cél érdekében. Az együttműködés fontos **feltétele**, hogy a partnerek ismerjék alaposan az iskola **nevelési** programját, különösen annak első szakaszát, amely az itt folyó nevelő-oktató munka **alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit és eljárásait** határozza meg. Ez adhatja meg a **tartalmát** az együttműködésnek.

A pedagógusnak szüksége van azokra az információkra, amit csak a szülő közölhet, és a szülőknek is szükségük van arra, hogy folyamatában lássák az iskola működését. A nyitott iskolához megfelelő fórumokat kell teremteni.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról a székhelyintézmény vezetője/a tagintézmény-vezetője, a diákönkormányzatot segítő pedagógus és az osztályfőnökök tájékoztatják.

- A székhelyintézmény vezetője/a tagintézmény-vezetője legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a tantestülettel, vagy az iskolaszékkal.

A szülőket az intézmény, illetve a tagintézmény egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az intézmény igazgatója/tagintézmény-vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- A székhelyintézmény vezetője/a tagintézmény-vezetője legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség ülésén, vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az intézmény igazgatója legalább évente egyszer az SZMK-választmány ülésén,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein, fogadóórákon.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Családlátogatás

Feladata: A gyerekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlődésének érdekében – szükség esetén.

b) Szülői értekezlet

Feladata: a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és helyi közoktatás politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé,
- előadások szervezése szakemberek bevonásával.

c) Fogadóóra

Feladata. A szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal (otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetség gondozása, továbbtanulás, esetenként a gyermek tanulmányi előmenetele, iskolai magatartása, stb.)

d) Nyílt tanítási nap/nyílt tanítási hét

Feladata: A szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, közvetlenül tájékozódjon gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és nyílt tanítási napok/hetek időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

e) Írásbeli tájékoztató

Feladata. A szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai, vagy osztályszintű programokról.

Formái: tanulói tájékoztató füzet, üzenő füzet, iskolai internetes honlapok, évkönyv, iskolai, internetes honlapok...

f) A kapcsolattartás további alkalmazható formái:

- meghívás az adott kérdés megbeszélésére
- telefonon történő tájékoztatás
- spontán találkozások
- családi napok
- közös rendezvények
- iskolarádió
- faliújság

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével, vagy az iskolaszékkel.

Intézményünk oktató-nevelő feladatait aktívan segítik az intézmény mellett szerveződött alapítványok, melyek elsődleges célja a pedagógiai munka támogatása.

15. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az alapító okiratban meghatározott tevékenységhez szükséges kötelező (minimális) eszköz- és felszerelésjegyzéket A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről szóló jegyzéket a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklete részletezi.

II. FEJEZET

Helyi tanterv

1. **Gyulai Implom József Általános Iskola székhelyintézmény**
2. **Gyulai Implom József Általános Iskola 5.Sz. Általános Iskola és Sportiskola Tagintézmény**

(külön kötetekben fűzve)

III. FEJEZET

Egészségfejlesztési program

1. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

1.1. Az egészségfejlesztéshez kapcsolódó fogalmak

Egészség: A WHO az 1948-as alkotmányában kimondja: az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. Nem passzív állapot, hanem folyamat.

Egészségfejlesztés: Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja:

- a korszerű egészségnevelés,
- az elsődleges prevenció,
- a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés,
- az önségítés feladatait, módszereit.

WHO meghatározása szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék, javítsák.

Egészségnevelés: A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség- és cselekvésorientált tevékenység.

Az egészségfejlesztő iskola: WHO szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Ismérvei:

- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészségfejlesztést és az eredményes tanulást. Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösségek szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal. Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jó közérzetét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot és támogatja az egyéni előrejutást.
- Az iskola törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését. Együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértésük: a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését és a tanulást.

1.2. Az egészségfejlesztés célja, feladatai, követelményei

Célja:

- Minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését

- Stresszmentes légkör, egészségvédő környezet kialakítása, ahol a személyiséget pozitív hatások érik
- A tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében
- A család mellett az iskola váljon az egészségfejlesztés kiemelkedő színterévé

Feladata:

Az iskolának, mint az egészségfejlesztés alapvető színterének a feladata:

- A tárgyi feltételek megteremtése, amelyek az iskolákat biztonságossá és egyben az egészségfejlesztés alkalmas színterévé teszi,
- az integrált egészségfejlesztési tartalmak közvetítésének folyamatos és rendszeres biztosítása, az egészség megvédésére, megtartására és visszaszerzésére vonatkozó – tudományosan megalapozott, de közérthető – ismeretek átadása
- az intézmény tantestülete - és minden kollégája - tanítson egészségvédő magatartásra, követendő mintákat ajánljon, példamutatással szolgáljon
- segítse a tanulók egészségvédő öntevékenységet, a helyes döntések meghozatalát
- a mindennapos testnevelés és egészségfejlesztő testmozgás lehetősége biztosítva legyen.

Követelményei:

- a család jelentőségének, szerepének megértése,
- a helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a másik ember, személyiségének- testi-lelki épségének tisztelete,
- önismeret és önuralom kialakítása,
- közösségben a helyes „én-szerep” kialakítása, tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása,
- a problémák konfliktusmentes megoldására való törekvés kialakítása,
- helyes napirend kialakítása, a tanulók egyenletes terhelése,
- az egészséges táplálkozás elveinek és gyakorlatának elsajátítása,
- káros szenvedélyek negatív hatásának felismerése,
- testi higiénia iránti igény kialakítása,
- rendszeres testmozgásra való igény kialakítása,
- egészséges életkörülményekre való igény kialakítása,
- környezet egészségre káros hatásainak ismerete,
- aktív részvétel kialakítása az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésben.

Sikerkritériumok: a tanulók többsége:

- Az elméletben megtanultakat a mindennapi gyakorlatban alkalmazza
- Egészségesebben él:
 - Többen veszik igénybe a lakóhely és az iskola tömegsport lehetőségeit.
 - Minden nap testmozgást végez.
 - Egészségesebb ételeket fogyaszt otthon és a tömegétkeztetés során is.
 - Kerüli a káros szenvedélyeket, másokat is ösztönöz arra.
 - Szabadidejét célszerűen tervezi meg.
 - A balesetvédelmi rendszabályokat betartja, így jelentősen csökken a balesetek száma.
 - Egészségnevelési foglalkozásokon aktívan részt vesz.
 - Törekszik a stressz mentes életre.
 - Betartja az alapvető higiénés szabályokat.

- Környezettudatos magatartást tanúsít:
 - Igényes önmaga és környezete tisztaságára.
 - Szépíti, parkosítja otthonát, iskoláját, városát.
 - Ügyel és hulladékgyűjtés és tárolás szabályaira és betartja azokat.
 - Takarékoskodik.
- Toleráns, humánus, mások értékeit elismerő személyiséggé válik.

1.3. Az egészségfejlesztési program tartalma

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe be kell épülnie. Az iskolai egészségnevelés, egészségfejlesztés összefügg a tanári magatartással, gondossággal, az intézmény szervezettségével.

A. Higiénés szabályok, szokásrend

- serdülőkori szervezet felépítése, működése
- serdülőkori bőrelváltozások oka, következménye, ápolása
- kozmetikumok, tisztálkodási szerek ismerete, helyes használata
- személyi higiénia, testi higiénia, öltözék, fehérnemű tisztasága
- az étkezés viselkedési és higiénés szabályai: illemtan, kézmosás, szalvéta
- mellékhelyiségek használata: kéztörölő, papírtörölő, egyéb
- papír zsebkendő
- hulladék, szemet elhelyezése

B. Családi élet és kapcsolatok

- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák,
- agressziómentesség
- emberi értékek ismerete
- igényes szórakozás képessége
- harmonikus társas kapcsolatok kialakítása, fenntartása
- másság elfogadása
- konfliktushelyzetek feloldása
- igényes kommunikáció ismerete

C. Önmagunkról való gondoskodás, táplálkozás

- önmaguk és egészségi állapotuk ismerete,
- munka és pihenés, napirend
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- egészséges táplálkozás, tápanyagok, gyógynövények
- megfelelő folyadékbevitel
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata,
- kábítószer, nyugtatók, energiatartalékok
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,

D. Antihumánus anyagok, drogfogyasztás (Drogstratégia cím alatt részletezve)

E. Párkapcsolatok, szexualitás

- elsődleges és másodlagos nemi jelleg ismerete
- fiúk és lányok lelki életének különbségei, összefüggései
- nemi szerephez tartozó viselkedési formák ismerete és gyakorlása

- a szexualitás kultúrájának ismerete
- felkészülés az örömteli, felelős párkapcsolatra
- a nemi élet, nemi betegségek veszélyei, az AIDS megelőzésének lehetőségei
- a fogamzásgátlás előnyei, veszélyei

F. Közösség és környezet (Környezeti nevelés fejezetben)

Az ismeretek tárgya életkori szakaszonként:

Alsó tagozaton

a) A megismerés – a szavak értelmezése - szintjén:

- gyógyszer, gyógyszerhatás, altatók, nyugtatók, fájdalomcsillapítók
- serkentő (kávé)
- dohányzás, paszív dohányzás
- méreg-méregző hatás
- veszélyhelyzetek
- a drog hatása a szervezetre
- drogfogyasztók „szlengje”

b) A megértés és jártasság szintjén:

- az alkoholfogyasztás, energiatalkok

c) Az alkalmazás, gyakorlati készség szintjén:

- házi patika, mérgezés

Felső tagozaton

a) A megismerés szintjén:

- gyógyszerfajták, gyógyszerhasználat
- altatók, nyugtatók, fájdalomcsillapítók
- serkentőszerek
- -kábitószer, drogok, drogfüggőség, illegális kábítószerhasználat, csoportos narkózis
- a drogfogyasztás személyiségi és társadalmi kárai
- tévhitek a drogról

b) A megértés és jártasság szintjén:

- méreg, mérgező hatás
- gyógyszer, gyógyszerhatás
- megelőzés, elvonás
- veszélyhelyzetek, kockázatvállalás, döntés (szabadság)

c) Az alkalmazás, gyakorlati készség szintjén:

- házipatika, mérgezés
- - dohányzás, rizikóvállalás, döntés

2. Baleset megelőzési program

2.1. Biztonság megőrzése, balesetvédelem

Helyzetelemzés, kockázatbecslés

Az intézmény épületei, udvarai, közösségi terei, tantermei alapvetően megfelelnek a tanulók biztonságára vonatkozó követelményeknek.

A tantermek berendezései javarészt korszerűek, állaguk többé-kevésbé jó. Az elhasznált eszközök cseréje, felújítása – különböző pályázati lehetőségeket kihasználva – folyamatos, a korszerű eszközállomány bővül. Kitűntetett helyzetben van az Implom József Általános Iskola, hiszen az épület felújításnak köszönhetően teljes mértékben megfelel mind a balesetvédelmi, mind pedig az esélyegyenlőségi elvárásoknak.

A pedagógusok, a kisegítő személyzet évente balesetvédelmi oktatásban részesül, a tanulók próba tűzriadókon vesznek részt. Az iskolában végzett tevékenységek, a tanulók váratlan magatartása, esetleg rendbontása, a megnövekedett számú elektronikus készülékek azonban veszélyeket rejthetnek magukban, balesetet idézhetnek elő.

A székhelyintézmény és a tagintézmény veszélyforrásai, intézkedései

Implom József Általános Iskola

Veszélyforrások	Intézkedések
A körfolyosó korlátai	Állandó tanári ügyelet, folyosónként 2 fő
Udvari játszótér	Ügyeletes és napközis nevelők jelenléte
Betonburkolat	Testnevelő tanárok, folyamatos tájékoztatással
Lépcsők	A balesetveszély tudatosítása a tanulóknál, jobbra tartás szabályának betartatása
Ablakok az új szárnyban (alacsonyok)	Szellőztetni csak tanár jelenlétében
Elektronikus eszközök	Használatuk tanári felügyelettel

5.Sz. Általános Iskola és Sportiskola tagintézmény

Veszélyforrások	Intézkedések
Iskolába jövet a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés	Közlekedés szabályainak ismertetése, alkalmazása Tanulók tájékoztatása, milyen a jól felszerelt kerékpár
Az iskola épületében és tantermeiben	Közlekedési rend betartatása, jobbra tartási kötelezettség, állandó nevelői ügyelet az iskola közösségi terein, alacsonyan lévő ablakok veszélyessége, tudatosítás, linóleum csúszóssága csapadékos időben fokozott ügyelet biztosítása
Sportudvaron, tornateremben, öltözőben	Tanári jelenlét, eszközhasználat tanár felügyeletével, takarásban lévő területek rendszeres bejárása
Veszélyes tantermek	Egységes be- és kivonulás, tantermek rendszeres zárás, balesetveszélyek folyamatos tudatosítás
Ebédlő	Állandó nevelői ügyelet

Baleset megelőzés az iskola tevékenységrendszerében

Tevékenység	Módszer	Felelősök	Határidő
Általános balesetvédelem: helyzetek, szabályok az iskolában.	Baleset megelőzésére, felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére, elkerülésére. Tilos és elvárható magatartásformák ismertetése életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően.	Osztályfőnökök - a ismertetés tényét, tartalmát dokumentálni kell.	Szeptember, első tanítási nap.
Közlekedési eszközzel és közlekedési eszköz nélküli - szabályos közlekedés - elsajátítása alkalmazásának fontossága.	A közlekedés elmélete és gyakorlata /Biztonságos átkelés az útesten, gyalogos és tömegközlekedési szabályok, kerékpározás szabályai, útburkolati jelek. / Versenyeken, pályázatokon való részvétel,	Osztályfőnökök Technika – rajz – testnevelő tanárok	Szorgalmi évenként egy óra vagy szükség szerint Témaköröknek megfelelően. Lehetősége pályázatokhoz kapcsolódóan.
Baleset megelőzés az iskolán kívül, külső helyszíneken.	Tanulmányi kirándulások, nyári táborok. Balesetveszélyes helyzetek a víz mellett, vizeken.	Osztályfőnökök Kísérőtanárok	Az aktualitásnak megfelelően.

Balesetvédelem a tanítási órákon*Informatika*

- A terembe ne hozd be a kabátodat!
- A táskádat a táskatartón helyezd el!
- A terembe tilos behozni folyadékot, élelmiszert!
- TARTSD BE A TANÁR UTASÍTÁSAIT!
- A számítógépet csak tanári engedéllyel kapcsolhatod be!
- A számítógép bekapcsolása előtt ellenőrizd, hogy minden rendben van-e!
- Ha bármilyen rendellenességet észlelsz, azonnal szólj a tanárnak!
- Nedves kézzel ne nyúlj elektromos berendezéshez!
- Jobb kézfejjel ellenőrizd a számítógépet nem ráz-e!
- A széket húzd magad alá, hogy mögötted eljárhassanak!
- A gép mellől órá közben ne állj fel!
- A teremben nem játszatsz!

Kémia

- Kísérletezni csak tanári engedéllyel, tanári felügyelet mellett szabad!
- Kísérletezés előtt figyelmesen olvassátok el a kísérlet leírását! A megadott vegyszermennyiségeket a leírt módon használhatjátok!
- Tálcatokon mindig legyen kéznél egy darab tiszta ruha és egy pohár víz!
- Minden eszköz legyen teljesen tiszta! A vegyszeres kanalat és a csipeszt minden használat előtt és után töröljétek tisztára!
- Vegyszerhez kézzel hozzányúlni szigorúan tilos!
- A kémcsőbe tett anyagokat óvatosan, a kémcső állandó mozgatása közben melegítsétek! A kémcső nyílását ne fordítsátok a szemetek vagy társatok felé!

- Ha vegyszer szagát kell vizsgálni, ne hajoljatok az edény fölé, hanem kezetekkel legyezzétek magatok felé a gázt!
- Ha a bőrtökre sav vagy maró hatású folyadék ömlik, előbb száraz ruhával töröljétek le, majd bő vízzel mossátok le!
- Vegyszert megízlelni, elvinni szigorúan tilos!
- Kísérletezés közben ne nyúljatok arcotokhoz, szemetekhez, a munka elvégzése után mindig gondosan mossatok kezet!
- Ha bármilyen baleset történik, azonnal jelentsétek tanárotnak!

Testnevelés

- Tanári felügyelet nélkül nem tartózkodhatsz a teremben!
- Engedély nélkül nem használhatod a szereket!
- Vigyázz saját magad és társaid testi épségére!
- A cipő, ruházat balesetmentes, ép legyen!
- Ékszerek használata tilos!
- Öltözök rendjét tartsd be!
- Hibás eszközöket, sérüléseket azonnal jelentsd a tanárnak!
- Tűzet okozó eszközök használata tilos!
- Tanulói segítségnyújtás tanítása
- Minden új mozgás tanítása előtt felhívjuk a balesetek megelőzésére, a szerek használatára a figyelmet.

Technika

- A szaktanteremben tanári felügyelet nélkül tartózkodni nem szabad.
- A szerszámokat használat előtt a tanulónak ellenőrizni kell, csak hibátlan szerszámmal szabad dolgozni. Hibás, balesetveszélyes szerszám cseréjéről a szaktanár gondoskodik.
- Technika órán, saját munkahelyén mindenki tartson rendet.
- A szerszámokat, háztartási eszközöket rendeltetésszerűen kell használni, és használat után megtisztítva a helyére tenni. A rendeltetésszerű használatról a szaktanár év elején és a foglalkozások elején oktatást tart.
- Elektromos berendezéseket, és a gáztűzhelyeket csak tanári felügyelet mellett szabad használni.
- Balesetvédelmi szempontból tilos az órán műköröm viselete.
- Technika órán saját és társai testi épségére minden tanuló köteles vigyázni, illetve a balesetet megelőzni.
- A legkisebb sérülést is azonnal jelenteni kell a tanárnak.
- A kijelölt munkahelyet engedély nélkül elhagyni nem szabad.
- A tanulók munkáját türelem és fegyelem jellemezze.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

3.1. Az elsősegélynyújtás oktatása

Az alapszintű elsősegélynyújtás célja:

- az elméleti és gyakorlati ismereteken túl, élettani és egészségvédelmi ismeretek közvetítése,
- kapcsolatok létrehozása a helyi mentőszervezetekkel,

- egészségtudatos magatartás kialakítása,
- felelősségteljes gondolkodásmód,
- érzékenység embertársaink iránt,
- holisztikus szemlélet,
- szociális képességek fejlesztése,
- tudatos internet használat.

Az alapszintű elsősegélynyújtás feladata

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Sikerkritériumok

- Kevesebb tanulói baleset az iskolában, a tanuló környezetében
- Biztonságos iskolahasználat.
- Tudatos, balesetmegelőző, felelős életmód
- Fegyelmezett, szabálykövető viselkedéskultúra kialakulása
- Az elsajátított elsősegély-nyújtási ismeretek alkalmazása esetleges baleset, sérülés bekövetkezése esetén

Az elsősegélynyújtó feladata:

- felmérni a helyzetet
- a sérült állapotának felmérése
- a helyszín biztonságossá tétele
- biztosítani a sérült nyugalomát
- megfelelő segítséget kérni
- a sérülttel maradni mindaddig, amíg átadhatja a megfelelő személynek

Az elsősegélynyújtó alapvető tevékenységei

- eszmélet ellenőrzése
- légzés ellenőrzése
- pulzus ellenőrzése
- vérzéscsillapítás
- kullancs eltávolítás
- égett seb hűtése
- fagyás, a sérült rész lassú felmelegítése
- hőguta esetén nyugalomba helyezés, hűtés
- törés esetén a sérült végtag rögzítése

3.2. A tanuló kötelessége, hogy

- Betartsa, és igyekezzen társaival is betartatni az osztályfőnökétől, illetve a nevelőitől hallott, a balesetek megelőzését szolgáló szabályokat.
- Azonnal jelentse az iskola valamelyik dolgozójának, ha saját magát, társait vagy másokat veszélyeztető helyzetet, tevékenységet, illetve valamilyen rendkívüli eseményt (pl.: természeti katasztrófát, tüzet, robbantással történő fenyegetést) vagy balesetet észlel.
- Azonnal jelentse az iskola valamelyik nevelőjének – amennyiben ezt állapota lehetővé teszi – ha rosszul érzi magát, vagy ha megsérült.
- Megismerje az épület kiürítési tervét, és részt vegyen annak évenkénti gyakorlatában.

3.3. Teendők baleset esetén

- áramtalanítás
- tanár, felnőtt értesítése
- a sérült kiszabadítása, ellátása
- azonnali segítség hívása

4. Az egészségfejlesztési program megvalósulásának szinterei

Tanórai tevékenységek

Az egészségfejlesztés minden tanítási órán fontos feladat, melyre a szaktanároknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk. A helyi tanterv tervezése során minden tantárgyban meg kell jelenni az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek közvetítésének. A nevelők - különösen az osztályfőnökök, akiknek koordinációs szerepe itt is érvényesül – figyelemmel kísérik és kihasználják a tanítás során adódó egyéb lehetőségeket is: a helyes testtartásra, az írásbeli munkánál a kellő szemmagasságra, a tanterem és a tábla megfelelő megvilágítására, a termék szellőztetésére, tisztántartására, esztétikumára és a kellő higiénára stb. való odafigyelést. Minden tanév elején azok a tanárok, akik gyakorlati – kísérleti órákat tartanak, munkavédelmi és biztonságtechnikai oktatást végeznek. A balesetvédelmi szabályokról, elsősegély nyújtási ismeretekről számot is kell adniuk a tanulóknak.

Kiemelten kell foglalkozni a témával a következő órákon:

➤ Testnevelés

Teljes egészében szolgálja az egészségneveléssel kapcsolatos célokat.

Törekvések:

- a tanulók ellenálló képességének és edzettségének fejlesztésére. illetve az ortopédiai elváltozások ellensúlyozására,
- a tanulókkal megértetni, megismertetni a prevenció lényegét.
- az előkészítés és alapozás során biomechanikailag helyes testtartást biztosító gyakorlatok alkalmazására
- a tanulók keringési és légző- rendszerének egyenletes terhelésére
- gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartására.

Figyelembe veszik:

- az egészségügyi szűrővizsgálatok során kiszűrt tanulók képességeit
- a lehetőségekhez mérten differenciált feladatok adásával fejlesztik képességeiket.

A megvalósítás szempontjai:

- minden gyerek vegyen részt minden nap – a törvényi szabályozásnak megfelelően – testnevelés órán
- kiemelt feladat a tanulók koordinációs és kondicionális képességeinek fejlesztése
- fontos, hogy a testnevelés óra, a sportfoglalkozás sikerélményt, örömet okozzon a gyerekek számára
- fontos a megfelelő játékigény kielégítése
- a törvényi szabályozásnak megfelelően minél több mozgástevékenységgel ismertetjük meg tanulóinkat
- alapvető fontosságú, hogy érvényesüljenek a sport személyiségfejlesztő hatásai
- a foglalkozások anyagában szerepelnek életmód-sportok, melyek egész életen át üzhetők
- **A tanulók fizikai állapotának mérését a törvényi szabályozásnak megfelelően végezzük.**

➤ **Osztályfőnöki óra**

Az egészségvédelmi, egészségfejlesztő ismeretanyag, valamint az attitűd – alakító tanácsadás, gyakorlat az osztályfőnöki órák szerves része. Az egészségvédelmi egészségnevelési feladatok több „csatornán” kapcsolódnak az osztályfőnöki munkához. Az egyes évfolyamok témakörei egymásra épülnek, a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve készültek. Az eredményesség fokozása érdekében külső segítséget, hiteles szakembereket kérünk fel rendhagyó osztályfőnöki órák tartására.

➤ **Környezetismeret – ember és természetismeret – biológia**

8 éven keresztül e tantárgyak valamelyike által – a tantervi követelményeknek megfelelően – az egészség fogalomköréhez kapcsolódóan számtalan esetben egymást kiegészítve, erősítve, lehetőség van az egészségnevelésre.

A tanuló:

- megismeri az életműködések (mozgás, táplálkozás, légzés stb.) főbb jellemzőit, élettani sajátosságait (pihenés, hőháztartás, tápanyagok stb.) és a leggyakoribb betegségeket.
- megérti a serdülés folyamatát és megnyilvánulásait (bőr változásai, hangmagasság, másodlagos nemi jellegek stb.)
- megtanulja a személyi higiénia fontosságát az elsősegélynyújtás és betegápolás sajátosságait
- megfigyeli saját testének élettani jellemzőit
- felismeri az életműködései változásait, az egészségestől eltérő állapotát, a serdülő szervezet egészséges működését befolyásoló környezeti hatásait, a mozgás fontosságát.
- tudja legfőbb testméreteit (magasság, tömeg, mellbőség, stb.) és életműködésének jellemző értékeit (légzésszám, pulzusszám, testhőmérséklet).

➤ **Egészségtan - e tantárgy teljes egészében az egészségnevelés céljait szolgálja.**

➤ **Etika**

➤ **Nem egészségnevelés-tartalmú, de beépíthetőek az ismeretek: - informatika, kémia, fizika, történelem, magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, rajz, ének**

Tanórán kívüli tevékenységek

➤ **Egyéb foglalkozások**

Megfelelő tervezéssel és együttműködéssel a pedagógusok kitűnően egészíthetik ki a tanórai programot.

Figyelmet fordítanak:

- Az étkezések előtti, utáni alapos kézmosásra.
- A szalvéta, az evőeszközök helyes használatára.
- Az ebédlő, a tanterem rendjére, tisztaságára.
- A főzelékfélék, a gyümölcsök fontosságára.

Biztosítanak időt:

- A rendszeres mozgásra
- Játékokra (kiütő, sorverseny, foci, ping-pong, szánkózás)
- Sétákra, kirándulásokra

Tudatosítják, hogy környezetük tisztasága, védelme egészségük megőrzése érdekében történik:

- fák, virágok ültetése, gondozása,
- szemétygyűjtés,
- madáretetés,

- törekednek a helyes napirend kialakítására.
- **Délutáni szabadidős foglalkozások:** Sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- **Egészségnap, egészségvédelmi hét, iskolai projekt:** Az iskola egészét átfogó előre tervezett programok.
- **Hétfélig iskolai program:** Sportrendezvények, kulturális programok.
- **Kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok**

5. Az egészségesebb életmód kialakítására irányuló módszerek

5.1. Hagyományos egészségfejlesztés, felvilágosítás

A hagyományos egészségfejlesztés, felvilágosítás abból indul ki, hogy a több és helyes tudás helyes döntésekhez, az életvezetés helyes alakításához vezet.

Az egészségnevelési tananyagok az egészségkárosító magatartásformák veszélyeire hívják fel a figyelmet, valamint megoldásként a helyesnek vélt magatartásformákat kínálnak fel.

A hagyományos egészségnevelési elképzelés a hatékonyság érdekében gyakran fordul az elrettentő információk átadásának, bemutatásának eszközéhez. Ennek a megközelítésnek egy másik jellegzetessége az egyoldalú közlési forma: az ismeret átadása a tanulók aktív és személyes bevonása nélkül történik. Ebbe a csoportba tartoznak a gyakran alkalmi jelleggel megszervezett iskolai felvilágosító előadások, a különböző brosrák.

5.2. Rizikócsoportos megközelítés

A korai szűrés eredményeként feltárt egészségi problémákkal, illetve sajátos háttérváltozókkal jellemezhető csoportokkal folytatott megelőző tevékenység (pl.: túlsúlyos személyek, magas vérnyomással élők, alkoholbetegek gyerekei stb.). A rizikó csoportokra irányuló egészségfejlesztő tevékenység közvetlenül kapcsolódik a betegségmegelőzés, a prevenció gondolatához. Amennyiben megfelelő technika segítségével meg tudjuk állapítani, hogy kik a veszélyeztetettek valamely krónikus, nem fertőző betegség, vagy esetlegesen a szociális helyzetük szempontjából, akkor az ilyen sajátosságokkal rendelkező gyerekek számára ki lehet munkálni valamilyen betegségmegelőző programot, pl. sajátos étrendet, mozgásprogramot. Fontos az iskolás gyermekek életkorához kötött kötelező szűrővizsgálatának rendszere, a túlsúllyal vagy mozgásszervi problémával küzdő gyermekek számára szervezett speciális táplálkozási tanácsadás és/vagy differenciált testi nevelés.

5.3. Érzelmi intelligenciát, társas kompetenciát, alkalmazkodást fokozó beavatkozások

Ennek a módszernek a lényege, hogy az egészségkárosító magatartásformák hátterében a személy konfliktuskezelési eszköztárának gyengeségei húzódnak meg. Ezért az egészségfejlesztési törekvéseknek a társas-érzelmi készségek fejlesztését kell célul kitűzniük. Az érzelmi nevelés jegyében születő és működő egészségfejlesztési programok az egészségfejlesztésben, mentálhigiénében képzett pedagógusok hiányában külső szakértők bevonásával törekednek arra, hogy szocializációs lehetőséget biztosítsanak a résztvevőknek, társas-kommunikációs készségeik fejlesztésére. Például a serdülőkori egészségfejlesztő vagy önismereti csoportfoglalkozások, amelyek csoportvezetésben képzett szakembert kívánnak.

5.4. Kortárshatások az egészségfejlesztésben

Ez a módszer a kortársak befolyásának szerepére helyezik a hangsúlyt. A serdülőkori fiatalok számára a felnőtténél lényegesen hitelesebb a kortárs, aki éppen ezért sokkal jelentékenyebb véleményformáló hatással is van. Azok a programok, amelyek a kortárshatásokra építenek, és

kiképzett kortárssegítők közvetítésével igyekeznek az egészségfejlesztés üzenetét a fiatalokhoz eljuttatni, és arra tanítja a fiatalokat, hogy tudjanak nemet mondani. A képzett kortársak segíthetnek barátaiknak vagy osztálytársaiknak, de modell-szereplőként is képviselhetik, pl. a dohányzást ellenző kortárs norma kialakítását, illetve fennmaradását is.

5.5. Színtér programok

Ez a módszer abból indul ki, hogy az egészségi állapot nem kizárólagosan az egyén felelőssége, nem pusztán az egyéni készségektől és jártasságoktól függ, hanem jelentős szerepet játszanak a társas, a társadalmi és az ökológiai tényezők is. A színtér programok, eltérően a rizikó csoportos megközelítéstől, a természetes „élőhelyen” találják meg célpontjukat. Ilyen színtér programnak tekinthető az egészséges iskolák mozgalma.

5.6. Községi alapú komplex egészségfejlesztő programok

A közösségi alapú programok nemcsak az élőhely azonosságát és életmód formáló szerepét veszik tekintetbe, hanem a tágabb értelmű politikai és társadalmi meghatározókat, realitásokat is. Ezek a programok nemcsak a diákokkal és nemcsak az iskolával foglalkoznak, hanem többféle célcsoporttal (pl. tömegkommunikáció, sportrendezvények, leszoktató programok). Lényeges, hogy a különböző akciókat egymással összehangolják, ugyanis csak ebben az esetben beszélhetünk komplex egészségfejlesztésről.

5.7. Fórumok, képzések

➤ Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató

Osztályszintű vagy székhelyintézményi/tagintézményi szintű, ez utóbbi esetében színesítheti a programot a külső előadó, pl. orvos, pszichológus, rendőrségek bűnmegelőzési osztályának szakembere stb. Törekszünk arra, hogy a szülők minél jobban megismerhessék egészségnevelési alapelveinket. Ehhez szükség van a folyamatos kapcsolattartásra.

➤ Szakmai tanácskozások, tréningek, továbbképzések

Elsősorban a tanárok felkészültségének fejlesztését szolgálják, de a diákokat is meg kell hívni, amikor csak engedi a program, illetve a téma.

6. Az egészségfejlesztés eszközei

- meggyőzés, tudatos hatás
- beszélgetés kisebb csoportokban, egyénileg
- az ismeretek gyakorlati alkalmazásával egybekötött beszélgetés
- szituációs játékok
- közös vagy csoportos játékok
- a pedagógus által irányított kísérlet, megfigyelés, kutatás
- iskolai tevékenységek a természetben
- séta, tanulmányi kirándulás, erdei iskola, táborozás
- faliújság, plakátok, szórólapok
- audiovizuális technika, DVD, projektor használata
- könyvek, folyóiratok tanulmányozása
- osztályon belüli, iskolai vagy iskolán kívüli versenyek

7. Az egészségfejlesztésben részt vevők köre, és feladataik

Az egészségfejlesztés, példamutatás, véleményhangoztatás az egészséget károsító helyzetek megelőzését szolgáló tanácsadás – nem önálló szaktantárgyként – a nevelés – oktatás folyamatában mindig jelenlévő pedagógusi feladat. A nevelők készségesek, elkötelezettek az egészségnevelés iránt, de vannak, olyan területek ahol szakemberek segítségét veszik igénybe.

Intézményen belüli segítők

- tagintézmény-vezető
- a természettudományos tantárgyakat tanítók
- testnevelők
- osztályfőnökök
- diákönkormányzat-vezető,
- gyermek- és ifjúságvédelemmel megbízott pedagógus
- adminisztratív és technikai dolgozók,

Intézményen kívüli segítők

➤ **Iskolaorvos, fogorvos:** Az iskola egészségügyi ellátásáról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen kijelölt orvosa, és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását (szűrés és ellátás) végző kijelölt fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat az önkormányzattal és az Országos Egészségbiztosító Pénztárral kötött szerződés értelmében látják el.

➤ **Védőnő:** A védőnői szolgálat az alábbi területeken tud segítséget nyújtani, ill. felajánlani:

- a tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát,
- adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése,
- közreműködés az egészségügyi-járványügyi, a környezet-egészségügyi, a táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve,
- felkérésre közreműködés az egészségügyi szakértői feladatokban.

Az igényeknek megfelelően - az életkor alapján - az alábbi témák választhatóak a védőnők segítségével:

1. évfolyam: Személyi higiéné, helyes tisztálkodás, baleset-megelőzés
2. évfolyam: Helyes fogápolás, biztonságos közlekedés
3. évfolyam: Egészséges táplálkozási szokások, környezetvédelem
4. évfolyam: Mentálhigiéné
5. évfolyam: Országos táplálkozási program
6. évfolyam: Nemi érés, pubertáskor, a dohányzásról
7. évfolyam: Amit a drogról tudni kell
8. évfolyam: A korszerű fogamzásgátlásról, Szexuális úton terjedő betegségek, az AIDS

➤ **Iskolapszichológus:** általában az alábbi feladatokat látja el:

Információgyűjtés egyes gyerekről, ill. gyerekcsoportról. Ennek során teszteket, felmérő lapokat, kérdőíveket használ, interjúkat készít, megfigyeléseket végez az osztályban. Mindezt azért teszi, hogy pszichológiai ismereteire építve azonosítsa azt a problémát vagy nevelési lehetőséget, amellyel kapcsolatban a pedagógus megkereste őt. A felmérések eredményét diagnózis

készítéséhez, pszichológiai korrekciós program kidolgozásához vagy a tanárral folytatott konzultációhoz tudja felhasználni

Közvetlen foglalkozás egy-egy gyerekkel közvetlen pszichológiai foglalkozást végezhet a gyerekekkel. Krízistanácsadást nyújthat azon gyerekek számára, akik a családi hatások vagy az iskolai beilleszkedési nehézségek következtében átmeneti szituatív viselkedési zavarral küzdenek. A problémák súlyosságában különbséget tesz az iskolapszichológus és azokat a gyerekeket, akik hosszú ideig tartó terápiát igényelnek, a nevelési tanácsadó szakembereinek gondjaira bízva. Más esetben összegyűjtheti azokat a gyerekeket, akik az első osztályban tanulási problémákkal küzdenek, s a prevenció jegyében korrekciós programot vezethet számukra. A tehetségesek felismerésében és gondozásában, valamint a pályaválasztási problémák megoldásában is hatékonyan közreműködhet. Amikor a pszichológus korrekciós programot vezet a gyerekek számára, akkor általában nem a konkrét tantervi anyagot tanítja meg a gyerekeknek, tehát nem korrepetál, hanem olyan alapkészségek fejlesztésével foglalkozik, melyek létrejötté megeremti vagy könnyebbé teszi az ismeretsajátítás feltételeit.

Konzultáció a pedagógusokkal: a konzultáció keretében tanácsadóként működik közre és a közvetlen nevelési beavatkozást a pedagógus hajtja végre. A konzultációs kapcsolat a kölcsönös bizalom légkörében alakítható ki, a pedagógus részéről önkéntes részvételt feltételez, nincs alá-fölérendeltségi viszony a pedagógus és a pszichológus között. Bizonyos értelemben közösen vállallnak felelősséget a gyerekért vagy gyerekcsoportért, s együttesen törekszenek a probléma megoldására. Az iskolapszichológus az iskola vezetőivel és a szülőkkel is folytathat konzultációt, amennyiben ezt az illető személyek igénylik.

Képzés: a konzultáció során valósul meg, amikor az iskolapszichológus a beavatkozási programhoz vagy valamilyen döntés kialakításához tanácsot ad, lényegében ismereteket közvetít a tanácskérő számára. Természetesen az ismeretterjesztő előadások vagy az iskolában végzett felmérésekhez kötött beszámolók is a pszichológiai képzés egyik fajtáját jelentik, de leghatékonyabbnak a konzultáció során nyújtott ismeretközlés tekinthető, mert ez közvetlenül beépülhet a gyakorlati munkába.

Értékelés: Kísérleti oktatási-nevelési programok hatásvizsgálatát végezheti el az iskolapszichológus, melynek révén pszichológiai ismereteire épülő értékelést nyújthat a programról.

➤ **Fejlesztőpedagógus, logopédus:** A különböző okból tanulmányi zavarral vagy beszédzavarral küzdő tanulók egyéni felzárkóztató foglalkoztatását végzik.

➤ **Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai:** a gyermekvédelmi munkában, valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó segítő foglalkozású szakemberek.

➤ **Tisztiorvosi szolgálat:** az egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét.

➤ **Rendvédelmi szervek:** rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani az iskolának (DADA-program).

8. A segítő kapcsolatok szinterei

Szülők (család)

A szülőket partnernek tekintjük a nevelésben, hiszen munkánk nem lehet eredményes a családi megerősítés nélkül. A szülői házzal való eredményes együttműködés követelményei:

- mindkét fél céljai megegyezzenek
- az együttműködés legyen rendszeres
- az együttműködés minden pedagógusra és családra terjedjen ki
- a kapcsolatot az objektivitás, a türelem és a tapintat jellemezze
- tekintettel az egyes családok közötti különbségekre, minden családot egyénileg kell megközelíteni

Iskolaszék, szülői munkaközösség, szülői szervezet(ek)

Az iskolai egészségfejlesztő program kialakításába be kell vonni az iskolaszéket, és szükséges megnyerni támogatásukat.

Civil szervezetek

Lehetőség szerint részt venni a civil szervezetek ez irányú tevékenységében, programjaiban, tanár – diák jelenléttel.

9. A mindennapos iskolai testnevelés, testmozgás program

A mindennapos testnevelés célja: a tanulók testi-lelki fejlődésének elősegítése a testnevelés eszközrendszerével. A mozgásszegény életmód ellensúlyozása. A motoros képességek fejlesztése, a sporthoz, a játékhoz való pozitív attitűd fejlesztése, kialakítása. A fizikai tevékenységben való részvételhez szükséges megfelelő mentális kondíció és elméleti felkészültség biztosítása. Az iskolai testnevelés szervezeti kereteit és tartalmát tekintve alkalmas az életen át tartó sportolás megalapozására, a fizikailag aktív élet magatartásmintáinak kialakítására. Fejlődjenek a gyerekek szociális kompetenciái (kreativitás, önállóság, önbizalom, felelősségtudat, cselekvőképesség), közvetítsünk feléjük fontos társadalmi értékeket, mint az önfegyelem, a szolidaritás, a csapatszellem, a tolerancia, a becsületes játék. A képességek fejlődésével fokozódjon szellemi teljesítőképességük színvonala, a rendszeres sportolás biztosításával kapjanak olyan emocionális töltetet, amely pozitívan befolyásolja a sporthoz, az egészségmegőrzéshez való kapcsolatukat. Alakítsuk ki tanulóinkban a megfelelő higiénés szokásokat, váljon igényükké a megfelelő testápolás.

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, a mozgásigény fenntartása, mozgáskultúra fejlesztése. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:

- minden gyerek minden nap részt vegyen a testmozgás-programban;
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelentsen még az eltérő adottságú tanulóknak is;

- a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás-programban;
- a testmozgás-program életmód-sportokat, életminőség-sportokat is megtanít (olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében);
- a testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz.

A mindennapi testedzés lehetőségét a mindennapos testnevelés megszervezésével biztosítjuk. Az 1-2. évfolyamon és a nemzetiségi nyelvoktató program szerint haladó osztályokban 1-4. évfolyamon heti 4 testnevelés óra és 1 néptánc foglalkozást szervezünk tanulóink számára. Emellett játékos szabadidős foglalkozásokat is beiktatunk. A 3. évfolyamtól az órarendbe illesztett heti 5 testnevelés óra kötelező minden tanulónk számára. A testmozgás sokféleségét biztosítja az 1-3. osztályban 6 héten át a testnevelés órák terhére szervezett úszásoktatás. Mind az alsó- és felső tagozatban a mindennapos testmozgást szolgálják tömegsport órák és sportköri foglalkozások is. Télen, igény esetén, önköltséges alapon sí-tábor szervezése. Nyáron, önköltséges alapon táborok szervezése.

10. Iskolánk drogstratégiája

A kábítószer fogyasztása és az azzal összefüggő gondok napjainkban jelentős társadalmi problémává váltak. A főváros, a nagyvárosok a legfertőzöttebbek, de egyre inkább terjed a kisebb településeken is a drogfogyasztók száma. Szinte minden anyag kipróbálásánál csökkent az első kipróbálás éve. Az iskolai drogprevenció elsődleges az egészségfejlesztés komplex kérdéskörébe tartozik.

Cél:

- A fiatalok egészségesen éljenek és kerüljék a drogfogyasztást.
- Teremtsen esélyt arra, hogy a fiatalok képesek legyenek egy produktív életstílusra és a drogok visszatartására.
- Segítse a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket, családokat.
- A pozitív személyiségfejlesztő hatások erősítése.

Feladatok:

Kiemelt feladat: balesetveszély források feltérképezése, elhárítása.

- Lehetőség szerint drog-koordinátor kijelölése, feladatának meghatározása.
- Valamennyi tantárgy – lehetőség szerint - helyi tantervébe kerüljenek be a droggal kapcsolatos témák.
- Fokozott figyelem a droghasználat szempontjából veszélyeztetett tanulókra.
- Tanári továbbképzéssel a nevelők ismereteinek bővítése, módszertani kultúrájának kiszélesítése.
- A családok érzékenyebbé tétele a drogproblémák felismerésében.
- Drogmentes, vonzó programok támogatása.
- Külső segítők, szakemberek bevonásával hatékonyabb prevenciós munka.

Prevenciós módszerek

- Közvetlen módszerek
 - Egészséges Nap, Drogellenes Nap szervezése.
 - Szakirodalom összegyűjtése, elérhetővé tétele.
 - Videofilmek vetítése – beszélgetés, vita.
 - Önismereti csoportok létrehozása.

- Előadások szakemberek segítségével.
- Szituációs játékok.
- Adatgyűjtés, kutatómunka.
- Közvetett módszerek
 - Vonzó szabadidős és sport programok szervezése

11. A programhoz kapcsolódó jeles napok:

Február 11.	Betegek Világnapja
Március 22.	Víz Világnapja
Március 23.	Meteorológiai Világnap
Március vége	Léko Ilona Környezetvédelmi Nap
Április 3.	Csillagászati Világnap
Április 7.	Egészségügyi Világnap
Április 22.	Föld Napja
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt Napja
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 18.	Múzeumi Világnap
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Június 25.	Barlangok Világnapja
Szeptember 22.	Autómentes Nap
Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 31.	Takarékossági Világnap
November 17.	Füstmentes Nap
November	Fogászati hónap - vetélkedők
December 1.	AIDS elleni világnap

12. Fogasztóvédelmi nevelés

Az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntési kockázatokat. Fel tudják ismerni a társadalmi és egyéni érdekek kapcsolatát. Információkat szerezzenek a gazdálkodás és a pénz világáról. Ismerjék az ételek, élelmiszerek vásárlásával kapcsolatos egészségügyi és fogyasztóvédelemmel kapcsolatos alapismereteket és hasznosítsák a vásárlás során. Ismerjék a termékeken található szavatossági és veszélyességi jelzéseket.

Az értékek formálása tekintetében:

- kívánság és szükséglet fogalmának elkülönítése,
- egyéni és társadalmi jogok tiszteltben tartása,
- természeti értékek védelme,
- tudatos, kritikus fogyasztói magatartás,
- ökológiai fogyasztóvédelem,

Az alábbi fogalmak alkalmazása:

- piac,

- marketing,
- reklám,
- minőség,
- biztonság,
- gazdagság,
- takarékoság,

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei:

a) Tanórán

Technika:	áruismeret, gyártás, termékminőség
Matematika:	banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások
Fizika:	mérés, mértékegységek, mérőeszközök
Földrajz:	eltérő fogyasztói kultúrák
Magyar:	reklámszövegek
Biológia:	génmódosított élelmiszerek, egészséges táplálkozás
Kémia:	élelmiszeradalékok, kozmetikumok
Informatika:	elektronikus kereskedelem, Internetes fogyasztói veszélyforrás
Történelem:	EU fogyasztói jogok.
Médiaismeret:	a reklám képi nyelve.

b) Tanórán kívüli tevékenységek: vetélkedők, versenyek, rendezvények.

c) Iskolán kívüli helyszínek: piaci séták, üzletek, klubok látogatása.

d) Hazai és nemzetközi együttműködés: Más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel.

Módszerek: riportok, médiafigyelés, egyéni és csoportos döntéshozatal, adatgyűjtés, ötletbörze, szituációs játék, esettanulmány, viták, érveléstechnikai gyakorlatok.

13. A környezeti nevelés programja

*„Talán egyszer feladjuk egyoldalú eszköztermelői
és anyagi javakért rohanó életelvünket. És
jobban becsüljük önmagunkban azt az embert is,
aki közösséget teremt, ...érzelmi életet él,
családi, emberi örömei, világi szépségek részese.”
(Glatz Ferenc)*

Az utóbbi évtizedek során egyre komolyabbá vált az aggodalom, hogy bolygónk véges erőforrásaival folytatott rablógazdálkodás helyrehozhatatlan károsodást okoz az emberiség természetes környezetében. Jelenleg is olyan folyamatok zajlanak, melyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Bizonyos, hogy a felnövekvő nemzedékek néhány évtizeden belül a maiaknál sokkal súlyosabb környezeti problémákkal kerülnek szembe. A népesség és az anyagi javak felhasználásának korábbi robbanásszerű növekedése új kihívást jelent, melynek megoldásától függ további sorsunk. Az új probléma a régi módon nem kezelhető, nem bízható csupán szakemberek szűk csoportjára.

A környezeti problémák kezelése széles látókörű, átfogó tudású egész embert igényel, s mindannyiunk közreműködését.

A fogyasztási kényszer kialakulása és a környezet állapotának feltétele hozta létre a fenntartható fejlődés elméletét. Az elmélet szerint e két tendencia legalább időlegesen összhangba hozható egymással: a mai generációk szükségleteinek kielégítése olyan módon, amely nem veszélyezteti a jövő nemzedékek szükségleteinek kielégítését. Az ember elválaszthatatlan környezetétől. Maga és szűkebb élettere ugyanakkor része egy nagy rendszernek, a földi bioszférának. Tevékenységével állandó kölcsönhatásban van vele, s így saját létét javíthatja vagy ronthatja. A sikeres fennmaradás azon múlik, hogy a térbeli és időbeli rövidlátásunkon hogyan tudunk felülkerekedni.

Jelen helyzetben előrelépésnek tekintjük, hogy tudatosodjék tanulóinkban, mi a társadalom és az egyén tennivalója a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében. Hosszú távon azonban szükségesnek látjuk olyan generációk kinevelését, akik cselekvési programmal lesznek képesek szolgálni akkor is, amikor a fogyasztói típusú társadalom folyamatos és korlátok nélküli fejlődésének álma szertefoszlik.

13.1. A környezeti nevelés tartalma

Az intézményi környezeti nevelés során felkészítjük a tanulókat környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

- Megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapozunk meg bennük az élő, illetve élettelen környezettel.
- Igyekszünk kifejleszteni a gyermekekben a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére.
- Felkeltjük igényüket a környezet jelzéseinek, változásainak észrevételére, felfogására, valamint összefüggő rendszerben történő elemzésére.
- Fejlesztjük képességeiket problémák okainak, egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben.
- Kritikai és kreatív gondolkodást igyekszünk kialakítani a tanulóknál, amely által képesek lesznek a lehetséges megoldások megkeresésére.
- Törekszünk a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre nevelni őket.

13.2. A környezeti nevelés közoktatási stratégiai céljai

Az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén.

A környezetről szóló tudás megszerzése során diákjaink életközeli helyzetekben gyakorolják, erősítik az élethosszig tartó tanulás képességének fejlesztési folyamatában is nélkülözhetetlen kompetenciáikat (pl.: értő olvasás, adatgyűjtés és elemzés, információszerzés és feldolgozás).

Az esélyegyenlőségek mérséklése.

A hagyományos óraszervezéstől eltérő tanulási formák alkalmazásával sok lehetőséget adunk azon diákjaink érvényesülésére, fejlődésére, akiket a hagyományos tanórai keretekben nem, vagy csak kevésbé sikerül aktivizálni, fejleszteni (egyéni és csoportmunka, kooperatív tanulásszervezés).

Az oktatás minőségének fejlesztése.

A környezeti nevelésben alkalmazott módszerek sokfélesége és nem hagyományos jellege elősegíti a tanítás-tanulás folyamatának módszertani megújulását, így nevelőtestületünk tagjai is töreksenek új és változatos módszerek alkalmazására (természettudományos megfigyelések, interjúk készítése, adatgyűjtés, írásbeli értékelések, viták, szituációs játékok stb.).

A pedagógus szakma fejlődésének támogatása

A környezeti nevelés az egyik legdinamikusabban fejlődő területe a pedagógiai gyakorlatnak, így az avval való foglalkozás nagymértékben támogatja a pedagógusszakma fejlődését.

Az IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) alkalmazásának fejlesztése.

A környezeti problémák globális és nemzetközi jellegéből következik, hogy számos információtechnológiára alapozott program, lehetőség áll rendelkezésre. Ezek nem csak az IKT-alkalmazások fejlesztését segítik elő a környezeti nevelés mellett, hanem – nemzetközi jellegük miatt – a nyelvtanulás előmozdítói is. Ezért hangsúlyt fektetünk megfelelő számú, modern eszközök beszerzésére, alkalmazására.

Az oktatás tárgyi feltételeinek javítása

A környezeti nevelési tevékenységekhez rendelkezésre álló pályázati források hozzásegítik az iskolát a tanulás tárgyi feltételeinek és környezetének javításához.

13.3. A környezeti nevelés intézményi céljai

Átfogó célunk, hogy megalapozzuk a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy képesek legyenek a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárokká nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet, a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.
- A Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés.
- A bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése.
- A testi-lelki egészség megőrzése.
- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása.
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- A természet szeretetére nevelés.
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

Sikerkritériumok

- A tanulók kapcsolódnak be közvetlen környezetük megőrzésébe, gyarapításába.
- Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés válik meghatározóvá.
- Magatartásukban alakul ki és erősödik meg a személyes biztonságra való törekvés.

- Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- Az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki és szociális fejlődést.

A céljaink eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás,
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,
- problémaérzékenység, integrált megközelítés,
- kreativitás,
- kommunikáció, médiahasználat,
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia, segítő életmód,
- vitakészség, véleményalkotás,
- konfliktuskezelés és megoldás,
- szintetizálás és analízis,
- állampolgári részvétel és cselekvés,
- értékelés és mérlegelés készsége.

A megvalósítás során alkalmazott módszereink kiválasztásának szempontjai:

- az életkori sajátosságok,
- minél több tanuló kerüljön bevonásra,
- ne csak az iskolán belül, hanem annak keretein kívül is legyenek hatással,
- a lehető legtöbb tevékenység a természetben legyen,
- sok élményt nyújtson a tanulóknak,
- személyes tapasztalatszerzésen alapuljanak,
- játékoság jellemezze.

A környezeti nevelést szolgáló módszereink:

- játékok (szituáció, drámajáték, memóriafejlesztő),
- projektek,
- riportok,
- terepgyakorlati módszerek (térképkészítés, célzott megfigyelések, mérések, táborok),
- aktív, kreatív munka (természetvédelmi munkák, madárvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, rend- és tisztasági verseny, pályázatok, versenyek és kiállítások szervezése, újságkészítés, kutatómunka),
- művészetek (vizuális művészetek a környezeti nevelésben, zeneművészet, népművészet, esztétikai érzékenység fejlesztése),
- hagyományok ápolása (pl.: a város nevezetességeinek feltérképezése, a hírességeinek kutatása stb.),
- a közvetlen életterek élővé tétele (parkosítás, növények ültetése, zöld területek növelése, a belső terek zöld növényekkel való díszítése stb.),
- megemlékezések a különböző világnapokról

A környezeti nevelés szinterei

Tanórák keretében

A környezeti nevelés hagyományos szinterei a természettudományos tantárgyak órái. A természetismeret, biológia, földrajz, fizika és kémia keretében a tanulók megismerkednek a világ

természeti értékeivel, a környezetszennyezés okaival, következményeivel és a természet-, illetve környezetvédelem lehetőségeivel.

A *rajz és vizuális kultúra* témája a természet mellett az ember által alkotott környezet. A vizuális művészeti alkotásokon kívül az *irodalom* és a *zene* is felmutathatja az ember és környezet együttélésének harmonikus példáit.

Fontos szintérnek tekintünk minden olyan szaktárgyi órát, ahol van idő a tanulókkal való beszélgetésre. Az *élő idegen nyelvek* viszonylagos tanórábősége kínálja a lehetőséget a célzottan kiválasztott szövegek elemzésére, a társalgási témák feldolgozására.

Beszélgetési lehetőségek terén élen áll az *osztályfőnöki óra*, amelyen az osztályfőnöknek lehetősége nyílik kamatoztatni az osztályával ápolt bizalmas kapcsolatait, de vendégeket is hívhat (igazgató, tagintézmény-vezető, más tanárok, külső előadók).

Ember és környezet viszonyának etikai kérdéseiről is szól az *etika* tantárgy, a történeti vonatkozásokról a *történelem*.

Az *informatika* órán (és minden más alkalommal, amikor az Internetet használjuk információk gyűjtésére) szintén előtérbe kerülhetnek a célzottan keresett környezeti anyagok.

Tanórán kívüli foglalkozások

- könyvtári foglalkozások,
- versenyek, vetélkedők
- szakkörök,
- tanulói pályázatok,
- tanulmányi kirándulások, séták,
- táborok,
- erdei iskola,
- múzeumok, kiállítások látogatása,
- hulladékgyűjtési akciók
- szelektív hulladékgyűjtés

Tagintézményünk minden évben városi szintű versenyt szervez:

- az 5. Sz. Általános és Sportiskola egykori tanárnőjéről elnevezett Lékó Ilona környezetvédelmi városi vetélkedőt.

Erőforrásaink

➤ Személyi erőforrások

A program végrehajtásának legfontosabb erőforrása az emberi tényező. A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az intézményi élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

Tanárok. Az intézmény minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés illetve oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. Azoknak a kollégáknak, akik most kívánnak bekapcsolódni az iskolai környezeti nevelési munkába, a tapasztaltabb kollégák tanácsokat, javaslatokat adnak.

Osztályfőnökök. Évfolyamokra lebontva megtervezik és beépítik az osztályfőnöki tanmenetbe a környezeti neveléshez kapcsolódó feladatokat, az ismeretek feldolgozási módszereit.

Diákok. Az intézmény minden diákjának feladata, hogy vigyázzon a környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló diákcsoportnak. Sokoldalúan vegyenek részt a tervezett éves programokban.

Tanárok és diákok. A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Az intézményben nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában az erdei iskolának, az osztálykirándulásoknak, a hulladékgyűjtési akcióknak, valamint a táboroknak. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében.

Iskolaorvos, védőnők. Rendszeresen szűrő és felvilágosító munkát végeznek az intézményben.

Tanárok és szülők. Az iskolai környezeti nevelés terén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit az iskola is közvetíteni kíván. Ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt a környezeti nevelési program anyagi fedezetét –a lehetőségeket figyelembe véve –a családok maguk is biztosítják.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak. Az intézmény adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei a környezeti nevelési program megvalósulásának. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladat csökkenteni a felesleges papírfelhasználást (pl.: féloldalas papírok használata, kicsinyített és kétoldalas fénymásolás, folyamatosan gyűjtjük a hulladékpapírt). Példamutató, ha a tanulóink látják, hogy az iskolák épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

➤ Anyagi erőforrások

Alapítványok. Az alapítványok – rászorultsági alapon – támogatják a tanulók erdei iskolákban, osztálykirándulásokon, és táborokban való részvételét.

Pályázat. A pályázatok figyelése egy erre megbízott dolgozó feladata, aki tájékoztatja a kollégákat a pályázati lehetőségekről, és segít a pályázatok elkészítésében. Az elnyert összeget teljes egészében arra a területre kell fordítani, amire a kiírás szólt.

Taneszközök

Az intézmény rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználadott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni.

Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális illetve multimédiás eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is.

Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó. Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet

megteremtését kívánjuk elérni. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az intézmény környezeti nevelési programját.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények. A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá tehetik a különböző intézményekben tett látogatások. Iskoláink számára ilyen szempontból fontosak a múzeumok. Ezeket a látogatásokat a tanórán készítik elő.

Civil szervezetek. A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja rendszeresen részt vesz előadásain, továbbképzéseiken.

Hivatalos szervek. A hivatalos szervek egyik feladata annak megőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az intézmény. Javasataikra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezetek kialakításában. (ÁNTSZ, Rendőrség, Környezetvédelmi felügyelőség).

Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média–irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos számukra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat meg tudják az értéktelentől különböztetni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról meg kell tanulniuk számot adni írásban és szóban egyaránt – ezen képesség napjainkban nélkülözhetetlen.

➤ Iskolán belüli kommunikáció formái:

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel,
- házi dolgozat készítése,
- plakát készítése és bemutatása,
- iskolarádió felhasználása híradásra,
- faliújságon közölt információk készítése.

➤ Iskolán kívüli kommunikáció formái:

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból,
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása,
- környezetvédelemről szóló rádió és televíziós hírek feldolgozása, értékelése,
- ismeretszerzés, adatgyűjtés a világhálóról.

Fejlesztési lehetőségek

- A pályázati lehetőségek fokozottabb kihasználása.
- Hatékonyabb együttműködés civil szervezetekkel, a város környezeti problémákkal foglalkozó intézményeivel.
- IKT eszközök beszerzése.
- A környezeti nevelést szívügyeként viselő kollégákból szakmai csoport létrehozása.
- Közös intézményi környezeti programok szervezése.

A környezetvédelem jeles napjai

Február 2.	Vizes Élőhelyek	Június 21.	A Nap Napja
Március 5.	Nemzetközi Energiahatékonyság Napja	Június 25.	Barlangok Világnapja
Március 22.	Víz Világnapja	Július 11.	Népesedési Világnap
Március 23.	Meteorológiai Világnap	Augusztus 9.	Állatkertek Napja
Április 3.	Csillagászati Világnap	Szeptember 16.	Ózon Világnapja
Április 4.	Laboratóriumi Állatok Napja	Szeptember 22.	Autómentes Nap
Április 7.	Egészségügyi Világnap	Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Április 22.	Föld Napja	Október 1.	Habitat Világnap
Április 24.	Kísérleti Állatok Védelmének Napja	Október 4.	Állatok Világnapja
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt Napja	Október 8.	Madárfigyelő Világnap
Május 10.	Madarak és Fák Napja	Október 10.	Lelki Egészség Napja
Május 15.	Állat és Növényismeret Napja (Magyarországon)	Október 15.	Nemzeti Gyaloglónap
Május 18.	Múzeumi Világnap	Október 16.	Élelmezési Világnap
Május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja	Október 21.	Földünkért Világnap
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap	November 17.	Füstmentes Nap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap	November 27.	Fogyasztásszüneteltetési Nap
Június 8.	Óceánok Világnapja	December 1.	AIDS Elleni Világnap
Június 17.	Világnap az Elsivatagosodás Ellen	December 29.	Biodiverzitás Védelmének Napja

Záradék

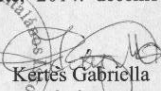
Záradék

Az intézmény Pedagógiai Programját az intézmény igazgatójának előterjesztése alapján

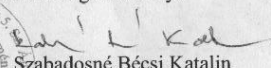
➤ **Elfogadta:**

A Gyulai Implom József Általános Iskola Intézmény nevelőtestülete, 2014. december 16-án, nevelőtestületi ülésén.

Gyulai Implom József Általános Iskola

Kertész Gabriella
mb. int. vez.

Gyulai Implom József Általános Iskola 5. Sz. Általános Iskola és Sportiskola Tagintézménye

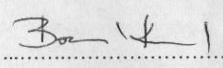

Szabadosné Bécsi Katalin
tagintézmény-vezető

➤ **Véleményezte:**

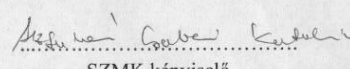
➤ Az intézmény Szülői munkaközösségeinek képviselői.

Gyula, 2014. december 15-én

Gyulai Implom József Általános Iskola SZMK

SZMK képviselő

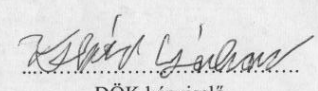
Gyulai Implom József Általános Iskola 5. Sz. Általános és Sportiskola Tagintézménye SZMK

SZMK képviselő

➤ Az intézmény Diákönkormányzatainak képviselői.

Gyula, 2014. december 15-én

Gyulai Implom József Általános Iskola DÖK

DÖK képviselő

Záradék

Gyulai Implom József Általános Iskola 5. Sz. Általános és Sportiskola Tagintézménye DÖK

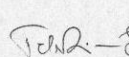

DÖK képviselő

➤ **Egyvetértési jogát gyakorolta:**

A Klebelsberg Kuno Intézményfenntartó Központ Gyulai Tankerülete.

Gyula, 2014. december 17-én

Teleki-Szávai Krisztina
tankerületi igazgató

➤ **Jóváhagyta:**

Gyula, 2014. december 18-án

Kertes Gabriella
igazgató

